

Anthimus, physician
Anthimi De observatione
ciborum

PA
6206
A3
1877

ANTHIMI

DE OBSERVATIONE CIBORUM

EPISTULA

AD

THEUDERICUM REGEM FRANCORUM.

ITERUM EDIDIT

VALENTINUS ROSE.

LIPSIAE

IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI

MDCCCLXXVII.

PA
6206
A3
1877

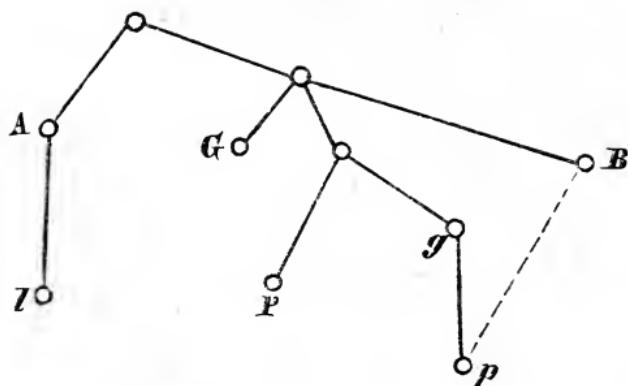
•1025771

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.

De Anthimo medico Graeco Gothorum amico olim egi
 in Anecdoto Berolini editis (t. II. p. 43—62). scripsit
 is sermone latino quidem sed ad vulgarem usum declinante
 de diaeta libellum ad Francorum regem Theodoricum (511
 — 534), magni Theodorici († 526) legatus ipse idemque
 medicus (ante Elpidium ultimosque regis annos, de quibus
 Procop. Goth. I, 4 cf. Sirmond. not. ad Ennod. ed. Par. 1611
 p. 39—40) fere septuagenarius (c. a. 515 i. e. inter annos
 511—526). quam epistulam multis inter Francos exem-
 plaribus exaratam atque etiam Isidoro cognitam (20, 2, 29
 et 31 ex Anth. ep. 34) barbarorumque librariorum ante
 Carolum usu perinde corruptam, postea autem neglectam,
 immo a saeculo inde duodecimo paucis quibusdam doctis-
 que viris intervisam, attamen historiarum non minus quam
 linguarum amatori memorabilem, insigne scilicet aevi do-
 cumentum, scriptorum codicum ope numero sex (collec-
 torum collatorumque ab a. 1855 ad a. 1867) primus edidi
 anno 1870. quibus in hac altera editione iam septimus
 accedit codex S. Galli 878 a Gustavo Scherer monstratus
 in catalogo a. 1875 emissso (p. 308). in quo recensendi
 negotio id quidem difficillimum et nunc est fuitque olim
 eritque in posterum quomodo inter nativam auctoris bar-
 bariem fortuitamque scriptorum et adiectam recte digno-
 scatur. ceterum qui unus mecum me inscio hoc saeculo
 noverat Anthimum vir inter paucos memoriae venerabilis
 Mauricius Haupt, is licet in academia Berolinensi olim dispu-
 tassisset, scripti tamen nihil de eo reliquise dicitur.

Berolini d. 16. m. Junii 1877.

V. R.

$\left\{ \begin{array}{l} A = \text{cod. Lond. Sloan. (Ayscough) 3107 (ch. saec. XVII ex co-} \\ \text{dice nunc deperdito saeculi IX quam accuratissime} \\ \text{exscriptus)} \end{array} \right.$

$G = \text{cod. S. Galli 762 (saec. IX).}$

$B = \text{cod. Bamberg. L. III. 8 (saec. IX in breviorem textum} \\ \text{contractus).}$

$\left\{ \begin{array}{l} g = \text{cod. S. Galli 878 (saec. XI: p. 352 „Incipit epistola an-} \\ \text{timi medici viri inlustri ad titum imp. et ad teo-} \\ \text{dericū regē francorū“ — sicut in cod. } P \text{ Anecd. II} \\ \text{p. 60).} \end{array} \right.$

$P = \text{cod. Paris. ol. S. Victor. 608 (saec. XII).}$

l (ex A) = cod. Lond. Harl. 4986 (= 5294: saec. XI).

p (ex g et B) = cod. Prag. XIV. A. 12 (membr. saec. XIV/XV).

Series titulorum

sec. cod. S. Galli 762

(de reliquis v. Anecd. II, 51 et infra Adn. ad p. 18, 6).

Praefatio.

De pane 1.

De carnibus 3—13:

vaccinis 3 (12 20)

vervecinis 4 (17)

agnellinis 5

de haedis 5

cervinis 6

de hinnuleis 7

de capreolis 7

aprunis 8

de porco domestico 9 (16 18 19)

de lactantibus 10

de bubus 11 (12 17)

leporinis 13.

De larido 14.

De cervisa (medo aloxino) 15.

(De certis quibusdam partibus

animalium) 16—21:

renibus 16

ventre 17 (20)

vulva 18

sumine 19

ficato 21

De avibus pastis 22—24:

fasianis 22 (38)

anseribus 22 (37)

gallinis vel pullis 23 (33)

pavonibus 24.

De agrestibus avibus 25—33:

turturibus 25

sturnellis 26

gruibus 27

perdicibus 28

columbis 29

passeribus 30

ficetulis 31

anatibus 32

ave tarda 33.

De isicio, afruto, ovis 33 34

35—38. (De bolitis 38.)

De piscibus 39—47:

tructa 39

perca 39

lucio 40

esoco 41

platensi 42

solea 42

anguilla 43

trucantis 44

teconibus 45

cracatio 46

naupridis 47.

De pectinibus et ostreis 48

(33) 49.

De oleribus 50—62:

malva 50

beta 50

porro 50

caulibus 50

- lactucis 51
intubis 51
napis 52
pastinacis 53
asparagis 54
apio 55
coriandro 55
aneto 55
porrionibus 55
cucurbitis 56
cucumberibus 57
melonibus 58
atriplicibus 59
radicibus 60
alio 61
cepis 62.
De leguminibus 64—74:
de tisanis et polenta 64
faba 65 (74)
cicere (piso 66 = cicere 68)
lenticula 67
fasiolo 69
oriza 70
- milio 71
panico 71 — reliquis 74.
De lactibus 75 76
butiro 77
oxygala 78
caseo 79—81
simila 82.
De pomis 83—94:
citoniis 83
melis 84
prunis 85
persicis 85
cerasiis 85
moris 86
ficus 87
castaneis 88
avellanis 89
amigdalisi 90
pistaciis 91
dactulisi 92
caricis 93
uva passa 94
omfacio 94.

De interpolatis in *G* (*B*) capitulis
2 72 73 aliisque additamentis vid.
Anecd. II p. 51.

Incipit

epistula Anthimi viri inlustris comitis et legatarii ad gloriosissimum Theudericum regem Francorum de observatione ciborum.

Qualiter omnes cibi comedantur ut bene digerantur et sanitatem praestare debeant, nam non infirmitatem stomachi nec anxietatem humani cordis, rationem observationis vestrae pietati, secundum praecepta auctorum medicinalium, ut potui vobis exponere profuturam generaliter procuravi: quoniam prima sanitas hominum in cibis congruis constat, id est si bene adhibiti fuerint, bonam digestionem corporis faciunt, si autem non bene fuerint cocti, gravitatem stomacho et ventri faciunt, etiam et crudos humores generant et acedias carbunculos et ructus graves faciunt. exinde etiam fumus in capite ascendit, unde scotomaticis et caligines graves fieri solent. etiam et ventris corruptela ex ipsa indigerie fiet, aut certe desursum per os vomitus fit, quando stomachus cibos crudos confidere non potuerit. si autem bene praeparati fuerint cibi, digestio bona et dulcis fiet et humores boni nutrituntur. in hoc enim prima sanitas constat. ita et qui se taliter voluerint observare, aliis medicaminibus non indigebunt.

similiter et de potu tantum oportet adhibere quantum cum cibis concordat. ceterum si plus praesumptum fuerit et maxime frigidum, stomachus ipse infrigidatus nihil praevalet. unde etiam corruptela nascitur et illa quae superius diximus. unum tamen exemplum suggerimus: quomodo in

fabrica domus parietis si calcem et aquam quis tantum temperaverit quantum ratio poscit ut spissa sit ipsa mixtio, proficit in fabrica, et tenet, si autem satis aqua missa fuerit, nihil proficit, sic et in cibis vel potu ratio debet 5 agnosciri. ergo et sicut supra diximus prima sanitas ex cibis bene coctis et bene digestis constat.

nam si quis dicat: homo in expeditione positus vel iter agens longum quomodo potest se taliter observare? et ego suggero: ubi focus est vel vacat quae praedicta 10 sunt fieri debent. nam si necessitas exegerit carnes vel alia crudiora manducare, non ad nimietatem sed parcus. sed quid plus, quoniam ab antiquis dictum est „omnia nimia nocent“. nam et de potu, si quis caballicando et in labore festinando amplius potum praesumpserit, commo 15 vendo se in equo vexabitur, et in ventre peiora nascuntur quam de cibis.

sed forte dicitur mihi: quare gentes aliae crudiores carnes manducant et sanguinolentas, et sani sunt? et licet nec illi omnino sani sint, quia ipsi sibi medicinas faciunt 20 — cum male sibi senserint, ustulant se foco in stomacho et ventre et per alia loca, quomodo caballi furiosi ustulantur — tamen et inde reddo rationem. illi unum cibum manducant, sicut lupi. nam non multos, quia non habent nisi carnes et lactes et ipsud quod habuerint manducant. 25 et videntur esse sani de paucitate ciborum. nec non de potu est quando habent, est quando longo tempore non habent. et paucitas ipsa videtur ipsis sanitatem praestare. nam nos qui diversis cibis et diversis deliciis et diversis poculis nos angimus, necesse habemus nos gubernare taliter 30 ut non pro nimietate adgravemur, sed magis parcus agentes sanitatem obtineamus. si quis vero delectatus fuerit cibum qualemcunque manducare, sed in primo bene factum cibum praesumat, et de aliis rebus parcus ita ut lucretur hoc quod primum accepit et bene digerat. propterea diligenter 35 constat observare quae a nobis suggesta sunt auxilio divinae maiestatis et domini nostri Jesu Christi, a

cuius . . . longiorem vitam et praecipuam sanitatem.

Rationem ergo diversorum ciborum quemadmodum uti debeant secundum praecepta diversorum auctorum, ut potest **1** intellectus noster habere, suggerimus. in primis panem 5 nitidum bene fermentatum et non azimum sed bene coctum comedendum et ubi locus fuerit cottidie calentem, quia tales panes melius digeruntur. nam si non bene levatus fuerit, satis gravat stomachum.

(2) **3** De carnis vero vaccinis vaporatis factis et in solidinga coctis utendum. etiam et in iuscello, ut prius ex bromatas una unda mittas, et sic in nitida aqua quantum ratio poscit coquantur ut non addatur aqua, et cum cocta fuerit caro, in vaso mittis acetum acerrimum quantum medium buculam, et mittis capita porrorum et puleii modicum, apii radices vel feniculi, et coquatur in una hora, et sic addis mel quantum medietatem de aceto vel <quam> quis dulcedinem habere voluerit. et sic coquas lento foco agitando ipsam ollam frequenter manibus, ut bene ius cum carne ipsa temperetur. et sic teris piperis grana 20 L, costum et spicam nardi per singula quantum medietatem solidi, et cariofili quantum pensat tremissis I. ista omnia simul trita bene in mortario fictili, addito vino modico et cum bene tribulatum fuerit, mittis in ollam et agitas bene, ita ut antequam tollatur de foco, modicum 25 sentiat et remittat in ius virtutem suam. ubi tamen fuerit mel aut sapa vel caroenum, unum de ipsis sicut superius continetur mittatur, et in buculari non coquatur, sed in olla fictili: meliorem saporem facit.

4 vervecinae vero carnes et si frequenter utantur aptae sunt, et in iuscello simplici, et in assatura ut delonge a foco coquantur. nam si proxima fuerit foco, ardet caro deforis et deintus devenit cruda et potius nocet quam iuvat. sed ut dixi delonge et diutius. quomodo vaporata sic deveniat, et sales cum vino mixti quando assatur 35 cum pinna diffundantur.

agnellinae vero carnes aut de haedis optimae sunt, qua- 5
liter volueris, aut vaporatas aut elixas in iuscello. etiam
et assae bonae sunt.

cervinae vero carnes elixae et vaporatae accipiuntur, 6
5 sed interdum utendae. assaturaे vero si de novello fuerint
cervo, bonae sunt. nam si de vetusto cervo, graviores sunt.

carnes de hinnuleis vero et de capreolis et ipsae con- 7
gruae sunt. quando novellae fuerint, meliores sunt.

aprunae vero quanto recentiores fuerint, leviores sunt, 8
10 sed elixae utendae. et assaturaे si fiunt, ut longe a foco
et diutius, quomodo de vervecinis indicavimus.

de porco domestico et elixae et assatae. quanto tamen 9
recentiores sunt, tanto leviores sunt, et aptae ad dige-
stionem. praeterea de lumbis porcellinas expedit assas
15 manducare, quia aptae sunt et bene conficiuntur, ita ut
sale in aqua soluto cum pinnis quando assantur tangantur.
et si duriores quando manducantur fuerint, melius est,
sic tamen ut in sale puro intingantur. nam liquamen ex
omni parte prohibemus. lactantes vero satis apti et con- 10
20 grui elixi, vel in iuscello, et assi in furno ut non grandis
sit vapor et ne satis ustulentur sed magis ut deveniant
quasi vaporati. et inde intingendo in oximelle simplici ad
horam facto ut duae partes de melle et una pars de aceto
adhibeatur, et sic coquantur in vaso fictili, et sic intin-
25 gantur carnes ipsae quando manducantur.

de bubus vero qui teneriores sunt sic apti sunt. caro 11
ipsa sumatur elixa vel vaporata. et si delectatus fuerit
quis, assas comedere potest, ut longius a foco assentur.
tamen non bene accipiuntur.

30 carnes vero vaccinae vel bubulinae insalatae non sunt 12
congruae, nisi necessitas exegerit ut sumantur, quia pin-
guedo de ipsis carnibus de sale defluit, et deveniunt sic-
cae ipsae carnes et non bene conficiuntur.

lepores vero si novelli fuerint et ipsi sumendi in dulci 13
35 piper habente, parum cariosili et gingiber, costum et spicam
nardi vel folium.

14 De larido vero, unde non est qualiter exire delicias Francorum, tamen qualiter melius comedatur ad horam expono. si assatum fuerit ad horam quomodo bradones, pinguamen ipsum defluit in foco et laridum devenit siccum et qui manducaverit laeditur, nam non iuvatur. etiam et 5 malos humores generat et indigestionem facit. sed elixatum laridum et refrigeratum si manducatur melius iuvat et ventrem constrictum temperat, et bene digeritur. sed bene debet elixari. certe si de perna, plus debet coqui. de cute vero ipsa nihil praesumatur, quia non conficitur. 10 frixum vero laridum penitus non praesumendum, quia satis nocet. pinguamen ipsius laridi quod in cibo aliquo supermissum fuerit vel super olera ubi oleum non fuerit, non nocet. nam illa frictura penitus non expedit.

de crudo vero larido quod solent ut audio Franci 15 comedere, miror satis quis illis ostendit talem medicinam ut non opus habeant alia medicina. qui sic crudum illud manducant, quia beneficium grande est et pro antidoto sanitatem illis praestat, beneficio ipsius quia ita omnia viscera quomodo medicamento bono et si qua vitia sunt 20 in visceribus vel intestinis per ipsum sanantur, et si lumbri ci vel tineae adnatae fuerint, expellit hoc. nam et ventrem temperat, et quod illis melius est, per istum cibum saniores aliis sunt. nam ut exemplum magnum dicatur, ut credatur quod diximus, tota vulnera quae foris aut in 25 corpore nata fuerint vel de plaga facta, laridum crassum adpositum adsidue et purgat putredinem vulneris illius et sanat. sic enim et ad interiora viscera poterit prodesse, sicut superius diximus. ecce quale beneficium in larido crudo, et quod medici cum medicamentis vel potionibus temptant 30 sanare vel emplastris curare, de larido crudo Franci sanant.

15 Cervisa bibendo et medus vel aloxinum quam maxime omnibus congruum est ex toto. quia cervisa quae bene facta fuerit rationem habet et beneficium praestat sicut tisana quam nos facimus alio genere. similiter et de medo 35 bene facto ut mel bene habeat, multum iuvat.

Renes de porco penitus non expedit manducare, nisi 16
latera ipsorum, quia ipsa sunt congrua et bene digeruntur.
nam renes de nullo animale manducentur.

de ventre vero bovis vel vervecis auctores iubent man- 17
5 ducare, praeter illa quae sunt spissa. sed elixa, nam non
assa.

vulva porcina et ipsa optima est, sed elixa. 18

sumen porcinum et ipsud bonum est et frixum et 19
elixum.

10 de vacca tenera venter elixus congruus est. laridum 20
vero in fartalia missum interdum permittimus comedere.

de ficato porcino frixo penitus non expedit nec sanis 21
nec infirmis. sani tamen si voluerint, sic manducent. inci-
sum bene in craticula ferrea quae habet latas virgas, un-
15 guatur aut de oleo aut de uncto, et sic in subtilibus
carbonibus assetur ita ut crudastrum sit, et calens ipsum
manducent cum oleo et sale et coriandro minutato desuper.

De avibus vero, hoc est fasianis pastis et anseribus, 22
quia pascuntur, pectus illorum congruum est tantum, quia
20 carnem albam habet. ipsa magis expedit. nam posteriora
ipsorum non praesumantur, quia gravant stomachum, quia
non est illa sagina naturalis sed adiecta.

gallinae vel pulli pinguiores, qui non tamen saginan- 23
tur, congrui sunt ita ut hiberno tempore ante biduum
25 occiduntur, nam aestivis diebus ante seram tantum. qui
capriati facti melius comeduntur, maxime pectora ipsorum
et ascellae, quia ista meliores humores et sanguinem bo-
num nutrunt. nam posteriora omnium avium sanis qui-
dem hominibus apta sunt, et ista et omnia. nam auctores
30 ista <quaerunt> quae sunt praecipua membra inter diversa
genera ad viros deliciose viventes et diversa ciborum su-
mentes: pro ipsis exposita est ista ratio, praeterea illis
qui infirmiores sunt corpore. nam inter diversa bona
commixta in prandio si unus cibus non congruus et cru-
35 dior fuerit, illa alia bona dissipat et non bonam digestio-
nem permittit ventrem habere. supra scriptae vero aves

in iuscēlo bene coctae congruae sunt, et si vaporatae ad horam occisae, bene tamen coctae, aptae, etiam et assae ut delonge a foco cautius assentur.

- 24 de pavonibus vero si fuerint illi maxime qui sunt seniores, ante v aut vi dies occiduntur, et caprientur bene 5 qui tales carnes habent, et in vino missi aut singulatim in iuscēlo cocti sumantur, ita ut qui delectatur mel modicum et piper mittat in ipso iuscēlo, postea cum coctum fuerit. minores vero pavones vel teneriores ante unam diem aut biduum occiduntur. 10
- 25 De agrestibus vero avibus turtures quidem qui saginantur in domo scitur ab omnibus graviores sunt, quia miseras carnes habent et melancholicum humorem generant, nisi forte pro desiderio aliquis interdum sumat. in campis vero qui nascuntur elleborum herbam quae latine 15 dicitur veratrum, ipsud manducant et persecuntur, sicut auctores nostri dicunt. quod si quis adprehenderit agrestem turturem et de illa herba ipsum contigerit manducasse et aliquis de ipso comedelerit, grande periculum patitur, et usque proxime mortem hominem adducit ita ut 20 ignoscens aliquis putet venenum se ab aliquo accepisse, in tantum ut et corruptela ventris nimia subsequatur, aut certe vomitus ita ut partem faciei constringat. istud et ego in tempore meo probavi in provincia mea. in villa duo rustici sic ad horam captum comedelerunt, et ita illis 25 contigit, et unus illorum sanguinem deiusum produxit nimium et periclitatus est usque ad mortem. remedium ergo istius rei vinum vetus et oleum tepidum adsidue dare illis bibendum, ut possit illud venenum contemperari.
- 26 nam de sturnis adserunt auctores cicutam herbam plus 30 amare et comedere quam alias herbas. unde contigit illis comeditis ad gravitatem perducere.
- 27 carnes vero de gruibus interdum pro desiderio *(prae-sumantur)* quia et ipsae nigras carnes habent et melancholicum humorem generant. 35
- 28 perdices bonae sunt, maxime pectora ipsarum. coctae,

nam <non> assae. praeterea illis congruae sunt qui fluxum ventris patiuntur vel disentericis, ut elixae bene sint in aqua pura sine ulla conditura. et si potest fieri, nec sale mittendum nec oleum, nisi unum fasciculum de coriandro,
5 et coquuntur cum ipso. pectus tantum comedatur, si potuerit sine sale, sin vero, intingatur in sale.

columbi agrestes non sunt congrui. de domesticis vero 29 columbis pipiones ipsorum apti et boni et sanis et infirmis et cocti et assati maxime. cum assantur, de salimuria 10 lene tangantur. de passeribus qui in parietibus nutriuntur, 30 pullos ipsorum bene assos aut elixos praesumere <bonum est>. sic et ipsae bona et aptae sunt. vel alia genera 31 auccellarum quae albas carnes habent praesumantur. anates 32 et ipsae teneriores sunt. interdum praesumuntur pectus 15 illarum. avis quae dicitur tarda bona est, sed puto hic 33 non haberi.

Isicum vero quod de gallinis vel pullis fit, tenerius magis fiat quam durius, ut de ovo plus mittatur. nam si 20 durius fuerit, non digeritur, sed corruptelam ventris generat. si autem tenerius fuerit, et bene conficitur et bonos humores generat.

Afrutum graece quod latine dicitur spumeum, quod de 34 pullo fit et de albumine de ovo. sed multum albumen ovorum mittatur, ita ut quomodo spuma sic deveniat opus 25 ipsud afruti, quod desuper iuscello facto et oenogaro in gavata componatur quomodo monticulus. et sic gavata ponitur in carbones et sic vapore ipsius iuscelli coquatur ipsud afrutum. et sic ponitur in medio missorio gavata ipsa et superfunditur modicum merum et mel, et sic cum 30 cocleari vel novella tenera manducatur. tamen solemus et de pisce bono in ipso opere admiscere aut certe de pectinibus marinis, quia et ipsi optimi sunt et satis apud nos abundant. et de ipsis puris pectinibus fient sphaerae niveae.

De ovis gallinarum quantum plus quis voluerit pree- 35 sumat, sorbilia tamen, et sale modicum mittendum. et si ieiunus quis accipiat quanta potuerit, ad virtutem proficit

corpori melius quam alter cibus et sanis hominibus et infirmis. ita tamen fiant ut in tepida aqua mittantur, vel maxime in frigida, et sic coquantur lento foco, aut in carbonibus paulatim calefiant. illa aqua sic penetrat intus. nam si in ferventi aqua missa fuerint, albumen coagulatur 5 et mediolum illud tarde sentit et devenit intemperatum, et qui sic acceperit nocetur. nam sicut superius dixi si ita fuerint facta, bene convenient. et tamen semper coccus agitet cum spatula. tamen recentiora ova meliora sunt.

36 dura vero ova aut ex casu quomodo in impensa po- 10 nuntur, mediolum tantum praesumatur. nam albumen du-
rum factum non conficitur penitus, sed et corruptelam generat ventri, et non iuvat sed magis nocet. cavendum ergo omnino albumina ovorum dura facta: mediola ovorum etiam sorbilia facta plus congrua sunt corpori, sicut 15 auctores docent.

37 anserina vera ova sani homines comedent, tamen et ipsa plus sorbilia. nam et ipsa si dura fuerint, illud al- bumen graviter nocet.

38 fasanina ova bona sunt, sed meliora gallinacia. 20
Omne genus boliti grave est et indigestum. mussirio- nes vero et tuferae meliores ab aliis bolitis sunt.

39 De piscium ratione qui in his partibus sunt, tructa et perca aptiores sunt ab aliis piscibus.

40 lucius piscis et ipse bonus. operi vero quod de ipso 25 fit spumeo albumen de ovo sic misceatur ut modice te- nerum sit quam durum, et comedestum non nocet.

41 de esoce vero quando recens fuerit comedatur. si de pluribus diebus fuerit, gravat stomachum. praeterea si salsi sunt, graves sunt et malos humores nutriunt. cutis 30 vero esocis ipsius quomodo frixus fuerit, penitus non manducetur, quia graviter nocet.

42 platenses vero vel soleae unum genus est. quae bonae et congruae sunt elixae in sale et oleo. quae etiam et infirmis satis convenient. 35

43 anguillae vero quae in glareas aspera vel in saxosis

nascuntur, meliores sunt quam illae quae in limosis locis vel lutosis nascuntur. assae ita ut capellentur partes et sic in brido assentur aptiores sunt quam elixae, ita ut in salimuria tangantur dum assantur, ut magis durior fiat 5 caro ipsa.

trucanti illi minuti pisciunculi assi vel frixi apti sunt 44 pro fastidio.

tecones dicuntur esse filii esocum, tamen ipsi boni 45 sunt et sanis et infirmis elixi in sale et oleo.

10 de pisce cracatio caro fortior est. sani homines pos- 46 sunt manducare.

naupridas uero nec nominare nec sanis nec infirmis 47 hominibus, quia malam carnem habent et melancholicam, ita et graves et malos humores et sanguinem nigrum 15 nutriunt et causas malas generant. omne vero genus pis- scium comedatur recens. nam si oluerint, satis graviter possunt nocere.

Pectinis optima caro elixi facti et assati in testa sua, 48 et opera inde fient. et congrui sunt et sanis et infirmis, 20 sed tamen et ipsi si recentes fuerint.

ostrea vero necesse habetur pro desiderio permittere 49 interdum quia frigida sunt et flegmatica. tamen si assata fuerint quomodo sunt clausa in testa sua, aptiora sunt. cruda vero qui comedet, vel spondulum purum manducet, 25 quod est callosum et illo quod in gyro pendet sublato. ostrea vero si olenit et quis manducaverit, altero veneno opus non habet.

De oleribus malva beta porrus congrua sunt semper 50 et aestivo et hiberno, caules vero hiemis tempore. nam 30 aestivis diebus melancholici sunt.

lactucae uno more sunt, praeterea si ad horam col- 51 lectae manducantur. si autem fuerint biduo aut triduo, si forte pro desiderio accipientur.

intuba vero bona sunt et cruda et elixa et sanis et 35 infirmis, cruda vero una die exsiccentur ad solem et sic manducentur.

napi boni sunt. elixi in sale et oleo manducentur, sive cum carnibus vel larido cocti, ita ut acetum pro sapore in coctura mittatur.

53 pastinaceae bona sunt bene elixae et comediae. etiam urinas provocant. si enim frixa comeduntur, primum in calda praedurentur.

54 asparagi vero satis boni sunt et domestici et agrestes, et urinas provocant, si in calda illorum apii radice admixta vel feniculi radice, coriandri modico ad horam misso vel mentae, cum vino ipsa calda bibatur. et asparagi vero non debent nimium elixari. nam perdent virtutem et saporem, nisi fortiores sint. et in sale et oleo comedantur.

55 apium vero coriandum et anetum vel porriones in omni ciborum coctura miscentur, ita ut porri modicum praedurentur.

56 cucurbitae vero rariter praesumendae, quia et ipsae frigidae sunt, nisi sanis hominibus. tamen apud nos et febricitantibus iugiter sine frigore offerimus. delicatae cucurbitae elixae bene in sale et oleo comediae ad temperandas febres faciunt.

57 cucumeres enim etsi hic non sunt, tamen quando fuerint, cum semine illorum quod intus est manducetur. congruum est praeterea ad renium vitia, sicut et semen de cucumere in aliquibus confectionibus pro renium vitiis iusserunt auctores mitti.

58 melones vero si bene maturi fuerint, et ipsorum ab intus maxime cum semine quod est mixtum, melius est quam si purum manducetur. nam si pusca, ut alii faciunt, et puleio admixto sic comedantur, sanis convenit. nam qui vitia renium habent vel vessicae, non convenit pusca, quia inimicum est satis acetum crudum renibus et vessicae, et hepatico non expedit.

59 atriplices olera bona sunt et sanis et infirmis.

60 radices vero sanis vel flegmaticis aptae sunt, tamen ut v aut amplius dies collectae maturent. nam si ad horam collectae fuerint, gravare solent.

alium bonum est, et flegmaticis vel qui stomachum frigidum habent. et in via longa maxime bonum est. facit etiam ad aquas diversas. qui autem vitiosos renes habent, parcius utantur.

5 cepae humorosae sunt, ascaloniae vero meliores. 62

De leguminibus vero tisanas quae de hordeo fiunt qui 63
scit facere, bonae sunt et sanis et febricitantibus. fit
etiam de hordeo opus bonum, quod nos graece dicimus
alfita, latine vero polentam, Gothi vero barbarice fenea,
10 magnum remedium cum vino calido temperatum. et de
ipsa re coclear plenum et sic admixtum bene bibatur
paulatim, et iuvat satis stomachum defectum et pascit.
facit autem et ad disentericos mirifice cum vino puro ca-
lefacto, et sic admixtum coclear unum et bene mixtum
15 iejunus accipiat vel nocte post pullorum cantus vel quando
delectatus fueri infirmus, ita ut cum hoc acceperit, alium
cibum continuo non accipiat usque dum istud digerat.
solemus dare de hoc ipso febricitantibus cum aqua pura
tepida, non spissum sed rarum factum. convenit ergo et
20 in tempore iejuniorum in quadragesima accipere hoc pri-
mitus cum calda, quia et confortat stomachum et pascit.

faba vero integra cocta bene, et in iuscello, et oleo 65
condita vel sale, melius congrua est quam illa faba fresa,
quia gravat stomachum.

25 cicer vero si bene coxeris ut omnino liquecat con- 66
ditum oleo et sale bonum est, etiam et renibus congruum. (68)
si autem crudivum fuerit, penitus nec sanis suadeo com-
edere, quia facit inflationes gravissimas et indigeries
malas et corruptelam ventris.

30 lenticula vero et ipsa bona lavata et bene elixa in 67
aqua pura, ita ut illa prima calda fundatur, et alia calda
missa cum ratione, non satis, et sic coquatur lente in
carbonibus, ita ut cum cocta fuerit, acetum modicum mit-
tatur pro sapore. et addatur ibi species illa quae dicitur
35 rus syriacus, pulvere facto quantum coclear plenum, et
spargatur super lenticulam dum in foco est, et commiscea-

5
tur bene. tollatur de foco et manducetur. tamen oportet pro sapore oleum gremiale, dum coquitur in secunda aqua, mitti, coclear bonum plenum, et coriandrum unum aut duo cum radicibus suis, non minutatum sed integrum, et modicum de sale pro sapore faciendo.

- 69 fasiolum bonum est, etiam siccum ut bene coquatur.
70 oriza enim et ipsa bene cocta facit: nam si crudior fuerit nocet. facit enim oriza et ad disentericos, ut bene coquatur et sic comedatur. etiam et elixa in pura aqua, ita ut quando incipit bene coqui, aqua illa excoletur, et 10 sic mittantur lactes caprini, et ponatur olla in carbones, et coquatur lente ut unum corpus deveniat: ita ut sine sale et oleo comedatur calida, non frigida.
71 milium vero vel panicum ipsam rationem prope habent, quomodo et de oriza dictavimus, maxime ad disentericos. 15 et milium in calda pura primo praeduretur, et quando incipit frangere granum, coquatur in aqua et sic lactes caprini mittantur, et sic coquantur lente, quomodo de oriza diximus.
74 reliqua legumina si coctiva fuerint quando necesse est 20 comedes. nam si crudiva, satis gravissime nocent. nam faba fracta, ut superius diximus, gravat satis.
75 De lactibus vero, si disentericis, caprinos. qui fiunt cum petris rotundis carentibus in foco et sic missis in lacte, sine foco. cum bullierit, illis cotulis sublatis, de pane cocto 25 candido et bene fermentato bucellas capulatas et minutas in ipso lacte missas in carbonibus lente coquas, in olla tamen, nam non aeramine. et sic cum bullierit, bucellas istas post<ea cum> infuderint cum cocleari manducent. sic melius expedit, quia cibus iste pascit. nam si puri lactes 30 ipsi bibiti fuerint, contra perexeunt et vix stant in corpore.
76 de lactibus vero sanis hominibus, si quis crudos lactes vult bibere, mel habeant admixtum vel vinum aut medium. et si non fuerit aliquid de ipsis poculis, sale mittatur modicum, et non coagulatur intus in hominibus. nam si 35 purum acceptum fuerit, aliquibus coagulatur intus in epate

et in stomacho et solet graviter laedere. si tamen quomodo mulgetur, contra calidum bibitum fuerit, sic taliter non nocet. tamen et ipsum, si admixtum fuerit mel modicum aut vinum, melius accipitur. et si cautius vult quis 5 facere, et in praesentia sua aut vacca aut capra aut ovis mulgeatur, ita ut vas illi fictile sit et bene exaldetur, ut quomodo mulgetur non refrigeretur sed calidum bibatur. praeterea et pthisicis sic expedit ita dum calet seu 10 vaccinum seu caprinum lac si bibatur. et statim supinum se ponat ut diutius circa pulmones operetur cum melle mixtum et calefactum. sic melius iuvat.

similiter et de butiro recente si acceperit pthisicus. 77
sed butirum ipsum nec sale penitus non habeat. nam si habuerit sale, peius exterminat. si puro et recenti et mel 15 modicum admixtum fuerit, sic lingat catamodicum et supinum se ponat. tamen de pthisicis diximus esse aptum quos non longo tempore obtinuerit causa. nam si vulneratus fuerit pulmo et purulenta excreant, nec illis congruum.

20 oxygala vero graece quod latine vocant melca <id 78
est lac> quod acetaverit, auctores dicunt sanis hominibus esse aptum, quia non coagulatur in ventre. tamen et ipsud aut melle admixto aut quando fuerit oleo gremiali.

caseum, quantum dicunt, non solum infirmos sed sanos 79
25 gravat, maxime epaticos vel renium vitia habentes et qui splenetici sunt, quia coagulatur in renibus et lapides exinde generantur.

caseum vero recens et dulce, quod non sit salsum, 80
sanis congruum est. tamen quod omnino recens fuerit, 30 in melle intingere bonum est. caseum vero assum vel 81
elixum qui manducaverit, altero veneno opus non habet,
quia exsucata alia pinguedine lapides puri efficiuntur. sed
nec elixum, quia amissa pinguedine similiter ut sales de-
venit. nam ut credat quis, elixet caseum et tollat et di-
35 mittat illud refrigerari, et omnino quomodo lapis aut sales

sic devenit. similiter et assatum intus ingressum quid potest prodesse nisi lapides puros ingenerare.

82 simila vero et ipsa gravis, etiam sanis. pro necessitate disenteriae qui sanguinem producunt utilis fiat ita ut in lactibus caprinis coquatur in carbonibus. quomodo butirum 5 sic fiet.

83 De pomorum ratione citonia bona, et optima maxime disentericis qui longo tempore sanguinem deponunt. ita incisa in cruce elixentur bene in vaso fictili in aqua pura dulci, et sic manducentur. et aliter, assa si bene sub ci- 10 nere diutius fuerint.

84 mela bene matura in arbore quae dulcia sunt bona sunt. nam illa acida non sunt congrua. nam dulcia sanis et infirmis. et pira dulcia et bene in arbore maturata bona sunt. nam dura et acida graviter nocent. 15

85 pruna et ipsa maturata bene et dulcia, et persica duracina omnino in arbore maturata, vel cerasia aut diversa alia genera pomorum si in arbore maturata fuerint congrua sunt. si autem collecta cruda et per dies aliquos admollierint, illud ad putredinem computamus, nam non 20 ad maturitatem, quia dum manducantur putridos humores intus generant.

86 mora sive domestica sive silvatica maxime congrua sunt sanis et infirmis, et ipsa omnino matura in sua arbore vel in rubo. 25

87 ficus bonae sunt, sed et ipsae maturaee omnino.

88 castaneae elixae bene aptae sunt vel assae. nam crudae non bene digeruntur.

89 avellanae gravant, si in aliqua confectione cum alia specie misceantur. 30

90 amigdalae bonae sunt. praeterea si amariores fuerint epaticis congruae sunt, sed in tepida missae. cortex ipsa purgetur et sic manducentur. item et tribulatae bene sine cute in melle optimo phthisicis congruae sunt, vel in catarro quando incipit maturare. 35

91 pistacia vero et ipsa bona et apta sunt.

dactuli et ipsi boni, sed non frequenter, quia solent 92
facere inflationem et capitum dolorem si satis comesti
fuerint.

caricae bonae et aptae, praeterea ad catarrum incipien- 93
tem, ita ut diutius in ore masticentur. et quibus fauces
exasperantur et qui raucam vocem habent, bonae sunt
manducatae.

uva passa similiter ipso genere de uva dulci et alba. 94
omfacium de uva cruda fit.

Adnotanda

(*praeter commutata praesertim in declinantibus syllabis et derivantibus o = u, e = i, us = os, us = is, is = es, o = û, e = ê, a = á etc. cf. Anecd. II p. 58.*)

pag.

- 7 tit. ex cod. G (*A* — vid. *Anecd. II*, 57. 59: theudoricum *G*, teoderico *A*, -cū *g*) — de obs. ciborum add. codices *Al*, de observationibus ciborum perdit*i* alii de quibus *Anecd. II*, 62.
- 7,4—6 Qualiter — corporis *g* (*p*, Qualiter — debeant *etiam P*): om. *GAB* (*l*).
- 4 cibos *g*.
- 6 h. cordis *ego*: h. corporis *g* (humano corpori *p*). Ratio (*inc.*) *GAB* (*Rationē P*), ratio *g*. cf. *p. 9. 3.*
- 7 pietati *ego*: -tis *codd.*
- 8 profuturam *ego*: -ra *codd.*
- 13 acedias: acedibas *G*, -vas *g*, accidebas *A* (accidivas *l*). graves: gravissimus (*sic*) *G solus*.
- 14 escotomaticus et *G* (et scotomus et *B*): et stomachus vel *Ag* (scotomatici vel *P*).
- 16 indigerie (indieriae *G*) *GA* (indigestione *BP*), indigeries *g*. fiet *G* (fit *BgP*): fiat *A*.
- 17 os (*Pl*, ora *p*): ore *GABg*. fit quando *GA* (*B*): aliquando *g*, fit aliquando *P*.
- 19 fiet *GA* (fit *BgP*). in hoc *GA* (*B*): et hoc *gP* (ex hoc *p*).
- 20 enim *ego*: etiam *codd.* ita et *ego*: ita ut (. . . indigebunt [-bit *Pl*]) *GA* (*P* et — constituta ut *sic g, om. B*).
- 23 concordat *GA* (-det *BgP*).
- 8,2 temperavit *G solus*.
- 5 agnosci *A*: cognof. (*sic*) *G* (cognoscere *g*, cognosci *P*). ex *GA*: in *gP*.

pag.

- 8,10 exierit *G* (-igerit *g*).
12 quid *gP*: quis (qui is *A*) *GA*.
quoniam *ego*: quam *G*, quod *A*, om. *gP*.
14 commovendo *Gg* (*P*): sed comedendo *A* (*unde l*: quam comedere ipse in equo v.).
17 dicitur *GAg* (*lp*, dicetur *P*).
alias *GAP* (alie *g*, alie *lp*).
19 sint (*p*): sunt *GAgB*.
21 furiosi (*l*): furias *GAP* (furies *gPc*).
24 lactis *GAg* (lac *Plp*).
ipsud *GA* (ipsum *gPlp*).
25 nec non *P*: nam non *GAg* (*p*, nam et *l*).
29 nos angimus *ego*: nos agimus *G* (utimur *gPp*), nos implenus *A* (*l*).
33 lucretur (*Pp*): lucret *G*, lucet *A* (om. *l*), lucret ut *g*.
34 et *gP*: om. *GA*.
36 acuius *GA* (*l*, augens *g*, augent *p*, agens *P*). *desunt verba quaedam* (largitate . . . habeamus *suppl. l*).
9,3 Ratio *GAg* (-ones *l*, -onem *p*, om. *P*).
ergo *GgP*: autem *A*.
4 debeant: debeantur *G* (debeamus *gP*), discantur *A*.
5 habere *GAP*: sapere *g*.
6 et *AgP*: om. *GB* (*p*).
bene coctum *GA*: om. *AgP*.
7 et — talis (-es *g*) panis (-es *g*) m. digeruntur (-rentur *A*, -ritur *Pl*) *AgP*: om. *GB*.
8 levatus (*Plp*): -tum (ñ) *GABg*.
9 satis *AgP*: om. *GB*.
post stomachum sequitur locus (ex margine) interpolatus in GB, de quo aliisque qui mox infra, vid. Anecd. II, 68. 69. 76 (in A p. 73).
10 De carnis v. vaccinis *G* (De om. *P*): De carnis (-es *g*) v. vaccinas *Ag*.
vaporatis factis . . . coctis (*P*): vaporatas (-te *A*) factas . . . coctas *GAg*.
sodinga *G* (settinga *gp*, seodinga *P*), saudinga *A* (haut igne *l*).
11 expromatas *G* (expromato *g*, exbrumato *P*), exbrumatas *A*.
12 mittas *g*: mittat *GAP*.
14 in vasa (pro vase) *g* (in vase *P*, in vas *p*): om. *GA*.
15 media bucula *G* (media buccularium *g*, medio buculario *P*), media poculum *A* (medium poculi *l*).
pulei *A*: puledium *Gg* (puleum *Pl*).
16 feniculi *gP* (cf. c. 54): feniculum (-ñ) *GA*.

pag.

- 9,16 coquatur (*l*, coquantur *P*): coquat *G*, coquoquat *A*, coquant *g* (coques *p*).
17 addis *GAg* (ut *supra* mittis v. 14. 15 etc., addas *l*, addes *p*).
mel *GAg* (*l*, mellis *Pp*).
quantum medietatem (-tē) *GA* (-te *g*). cf. ad v. 21.
vel quam quis *ego*: vel quis *GAg* (vel qui *l*).
18 coquas: coquat *GA*, coquant *g* (coquantur *P*).
19 ipsa olla (ulla *A*) *GAg*.
ut *gP*: et *GA*.
bene ius cum *GA*: sucū *g* (sucō *P*, sucus *p*).
20 carne ipsa *Ag* (caro ipsa *P*): carnibus *G*.
teri. (sic ad finem versus) *G* = teris *gP*: tere *A*.
piperis (*P*): piper *GAg*.
21 costo et spica narde *G*, costu et spicana rādia *A*, costū spica nardi *g*, costo spica nardi *P*.
q. medietatē s. *GA* (quantum solidi *gP*).
22 cariofili (cariofflu *A*) *GA*: carioflū *g*, -lo *P*.
tremissis *GA* (tremeses *g*, tremissus *P*).
23 trita (tritra *G*) *GAgP*.
vino modico (-cū *g*) *GgP*: vinī modico *A* (modico vino *l*).
24 olla (ulla *A*) *GAgP*.
26 in ius *GA*: intus *gP*.
27 aut: et *G solus*.
unum (vinum *A*) *GA*: om. *gP*.
28 contenit *Gg* (-tinet *gc Pl*, -netur *p*): continuīt *A*.
bucculare *G*, buculare *A* (boculare *l*, buculario *gP*, bucculario *gc p*).
coquatur (*Pl*): coquat *GA*, coquant *g*.
30 vervecine (*P*): verb(v *A*)icinas *GA*, berbecinas *Bg*, berbicinas *g*.
31 in assatura *GA*: assas *B*, assate *gP*. cf. ad p. 10, 5.
32 coquantur (*gPl*): coquat *GAB*.
foco *GAB*: de foco *gP*.
34 iuvat (*l*): iubet *GAg* (-vet *gc gc p*).
vaporatas . . . deveniant *gP*.
35 sales . . . mixti: salis . . . mixtus (mixtas *Ag*) *GAg* (sale . . . mixto *P*, sal . . . mixto *l*).
36 diffundantur: diffundatur *G*, perfundatur *A*, (assantur . . .)
infundantur *gP*.
10,1 agnelline (*l*): agnelinas (angelinas *A*) *GA*, agnelli-
nas *Bg*.
hedis *A* (*lp*): edis *GBgP*.
3 asse bone (*P*): assas bonas (-na *A*, -ne *B*) *GAB*.
4 accipiuntur *GBg*: -antur *A* (-atur sc. caro *P*).

pag.

- 10,5 utende (intende *A*) *GA* (*l*): edendi *g* (*ut edantur p solus p. 9, 30*).
assature *A*, asutore *g*: assa *G*, asse *B* (*p, assate l*).
7 hinnuleis: enocleis (*sic, non enodeis*) *G*, elnuleis *A* — *i. e.*
enuleis *GA* (mulius *g*, mulis *p*, hinnulis *Pl*).
vero (*sic*) *G*: *om. AgP* (*transposuerunt lp*).
et (de c.) *GA*: vel *gP*.
capreolis (*lp*): capriolis (-las *A*) *GAgP*.
8 quando *A*: quantum *GgP* (-to *p*).
9 aprunae: Apru (*i G^c*) nis (*ex titulo repetito*) *G*, De aprunis
Bg (aprime *Pp*), De caprinis *A* (*l*).
quanto (*p*): quantum *GABgP* (quando *l*).
10 a foco *gP* (*p*): de foco *GAB* (*l*).
11 de verb(y *A*)icinas (-nis *G^c p*), de berbicinas *g* (*et de om. berbicina B, vervecina P, vericinas l*).
12 quanto . . . tanto *B* (*p*): quantū . . . tantū *GAgP* (*l*).
14 porcelinas (*sc. carnes*) *G*: porcellinis *ABgP*.
assos *G* (*pro*) assas *B*: assum *A* (*l, om. P*, expedita sunt
g, expediti sunt *p*).
15 apte *G*: apti *ABgP* (*l*).
16 sale in aqua *ABgP*: in sale et aqua *G*.
soluto *gP*: -ta *GAB*.
cum pinnas *g solus*.
17 quando manducantur fuerint *AgP* (*lp*): fuerint quando
manducantur *G*.
19 lactantis *GA* (-tes *BPl*): de lactentes *g* (*et de om. p*).
20 elixi *GA*: sunt et elexe *g* (*ubi apti et congrui . . . elexe*
. . . asse — *at* sunt et elixi *p*).
21 et ne *G* (nec *gP*): ne *A*.
22 oximelli *G* (-le *gP*), hoc si melle *A* (*hocimellis l*).
adora *G*, ad hora *g* (*ad horam Pl*), ad ore *A*.
23 ut duas *GA*, et duas *g* (*et ii. P, ex duabus p*).
de melle (*gPl*): de mel *GA*.
24 adhibeatur *om. gP*.
coquat *G*, -tur *Ag* (*coquantur Pp*).
vaso fictili *g* (*vase fictili Plp*): vas fictile *GA*.
26 bubus: bualibus *GBg* (*ex duabus conflata lectione bu-alibus i. e. bubus et bubalis pro bubulis — bubalibus g^c, bubualibus p*), bubolis *A* (*bubulis l*).
sic apti sunt *G*: sic apti (*sicapti g, si capti Blp*) fuerint
(*scil. bubali! cf. Plin. 8, 38*) *ABg*.
28 assas *GA*: et assa *gP*.
longius a foco (*lp*, longe a foco *P*): longius foco *GABg*.
29 tamen — accipiuntur *GB*: *om. AgP*.

pag.

- 10,30 bualine *GB*, boaline *g*, bubaline *A* (*lgc p*, bovine *P*).
31 exierit *GA*, -igerit *Bg* (*l*, -egerit *Pp*).
34 leporis *GAB* (-res *l*), -rinas *g* (-rine *Pp*).
novelli *A(l)*: -le *GBgP*.
ipsi *G(l)*: ipse *ABgP*.
sumendi *GAB*: sumantur *gP*.
35 habente (*P*): habentem (-tē *Bg*) *GABg* (-tes *p*).
cariofili *G*: gariofillum *B*, cariofolum *Ag* (gariofili *lp*, cariofilo *P*).
et gingiber. costo *G*: et congrui *A* (et costi *l*), et costum *g*, costum *B*, *om. P*.
et spica nardi vel fólio (-ū *Bg*) *GABgP*.
- 11,1 exire *GAg*: exigere *B* (*al. Ppl*).
2 (et 3) adhora *GABg*.
3 bradronis *G*, bradonis *A*, bradones *B(p)*, pradones *g*, brado *P* (prado *l*).
4 laredus . . . siccus *G* (lardus . . . siccus *p*) *solus*.
devenit: deveniat *G* (deveniet *l*).
5 et (ut *G solus*) qui manducaverit *GB* (*l*): et quia manducavit *A*, et si manducatur *P*, et manducatur *g* (manducatusque *p*)
iuvatur *GA*: iuvat *gP(lp)*.
etiam et *ABg*: et etiam *G*.
8—9 et bene — coqui *om. g(p)*, non *P* (et bene — conficitur *om. B*).
10 de cute *GA*: decoctum *g*, de cocto *P*.
12 quod in cibo *GA*: quod frigitur (*scil. om. si*) in cibo (a. s. f.) *gP* (quod frigitur cibo alicui s. *p*).
13 non fuerit *GAB*: non est *gP*.
14 frictura *GAgP(p)*: frixura *B(l)*.
17 alia medicina (*p*): alias medicinas *GAgP* (alia medicamenta *B*).
qui (sic . . .) *GAB(p)*: quia *gP(l)*.
18 quia *Gg* (quod *l*): qui *AB*.
grande — beneficio *om. G solus*.
grande est et (*l*): grandem est et *A*, grande et *B*, grande et *g*.
20 vitia: viscera (*iterum errore*) *G* (*ut ante corr. l*).
21 per ipsū sanantur *gP*: per ipso sanatur (-tus *A*) *GAB*.
22 expellit hoc *GABP*: expellet (*om. hoc*) *g*.
23 et (*ante quod*) *om. G solus*.
25 credatur quod (*Pl*): credatur quae (q; *G*) *GABg* (credantur que *p*).
aut *ego*: et *GAP*, *om. Bg*.

pag.

- 11,26 plaga *GAB*: ferro *gP*.
27 et purgat *GEg*: purgat (*om. et*) *A* (*l*), expurgat *P* (*p*).
putre(i *GBg*)diném (*sic*) *GABgP* (*lp*).
vulneris *om. A et (ubi ipsius) B (non l)*.
et (*ante* sanat) *om. G solus*.
28 poterit: poterat *G solus*.
viscera *om. g (non p)* et (*ubi posteriora*) *P*.
30 et quod *Bg* (nam quod *P*): ut quod *G*; quod (*om. et*) *A*.
medici cum *ego*: medici in *GAg*, medicū *B*, medici
P (*p*).
31 curare *G*: vulnera curare *ABP*, vulneribus curare *g* (in
vulneribus curare *p*).
sanant (*p*): sanantur *GABgP*.
32 et medus vel *B* (et medonem et *l*): vel medus (metus *A*)
et *GAg*, vel met et *P* (vel medo vel *p*).
33 ex toto *ABg*, et tota (quidem c. etc.) *P*: *om. G*.
que *g*, que *P* (*lp*): qui *G*, quia *A*.
34 rationem habet et beneficium praestat *AgP*: beneficium
prestat (prestet *G*) et rationem habet *GB*.
35 tisana: te*i corr.*sane *G*, ette sani *A*, eththesanę *B*, et
tipsanas *P* (pthipsina *l*, et tysana *p*, ubi et tysse norū
nos f. *g*).
quam (*p*): quae (que) *GABg* (quod *P*).
alio genere *AgP*: tamen generaliter frigida est (*interpol.*)
GB (*p*).
de medo: de metus *G*, de medis *A*, de medus *Bg*, de mezo
P (medium *l*, de medone *p*).
12,1 Renis (-nes *B*) *GAB*: ad renes (*et deinde iterum* De porco
... renes) *gP* (renes. Renes *p*).
3 animale *GAB*, animal (*sic*) *g* (animali *Plp*).
4 vervices *G* (berbicis *g*), verbecis *A* (*l*, vervecis *Pp*).
5 preterea illa *GA* (preter illa *Pl*, preter — spissa *om. gp*).
8 De sumen. Sumen porcino *G*, De sumen porcino *AB*,
De sumen vero porcina (*sic*) *g* (Sumen vero porcinum *Pl*).
ipsud (ipsut *G*) *GA*: ipsum *BgP* (*l*).
11 fartalia *G*, fertalia *A* (farta talia *sic l*), fartalio *g* (*p*).
12 ficato *G*, fecado *A* (figato *g*, fecato *P*, fegedo *l*).
13 volunt *G* (*l*), voluit (*sic pro voluit*) *A et g* (*ubi* sanitas
inuulner& *pro* sani tam si voluerit), voluerint *B* (*p*), un-
runt *P*.
14 craticula (*Plp*): graticula *GABg*.
unguatur *B* (ungatur *P*): ungat *GA* (unguat, *l*), un-
guet *g*.
15 aut *om. G* (*et l ex A, ubi ungata ut pro ungat aut*).

pag.

- 12,15 uncto *GAB* (*l*, laredo *g*, lardo *Pp*).
in subtilibus carbonibus (*p*, subpositis carbonibus *P*):
in sub(pg)tiles (-is *G*) carbones (-is *G*) *GAg* (*l*).
16 assetur (assentur *Al*) *AP*: asset (-ent *G*) *Gg*.
ita ut *GgP*: aut *A* (ut *l*).
crudastrum sit (*l*, pene sit crudus *P*): crudas trosint *G*,
crudas tersint *A*, crudas transit *g* (*unde* cruditas trans-
eat *p*).
calens ipsum: calentes ipso *G* (calentes ipsas *g*), calentis
ipsius *A*.
18 de avibus vero hoc est *GAgP*: om. *B* (*ubi* Fasianus vero
et pastas vel ansaris . . .)
fasianis pastis (*P*): fasianus (fassianus *Gl*, phasianus *g*)
pastas *GAg*.
anseribus (*P*): ansaris *G*, anseris *A* (-res *l*), anseras *g*.
19 quia pascuntur *GAB*: qui per aquas nascuntur *g* (. . . an-
seris que per aquas pascitur *p*).
tantum quia *BP* (om. *g usque ad v.* expedit, tamen que
l, quia *p*): tamen qui tantum (*ex dupl. lect.*) *GA*.
20 habet (*p*): habent *GABP*.
expedit: expeditunt *GAP* (uti oportet *Bp*).
21 presumantur (*BPlp*): -matur *GAg*.
gravant (*BPlp*): gravat *GAg*.
quia — adiecta *GA* (*Pl*): om. *g* (et non . . . adiecta *Bp*).
23 galline vel pulli (*Plp*): galline vel pullus *G*, gallina vel
pullus *A*, gallinas vel pullos *Bg*.
25 nam stivis (nāstivis) *G*, nam si vis *A*, nam estivis *B*: nam
non estivis *g solus*.
ante sera *GAg* (ante seu *sic B*, ante sero *P*).
qui *ego*: quia *GABgP* (*lp*).
26 capriati: *sic GABg*.
27 ascelle (*Pp*): ascellas *GABg* (*l*).
quia ista *GA*: om. *BgP* (*deinde* meliores enim *g*).
28 sanis: bonis *G solus*.
29 et ista et omnia *BP* (et ista omnia *gp*): et omnia *GA* (*l*).
30 quaerunt (*ante* quae sunt) *addidi*.
31 ad viros (adveros *G*) *GB*: adversus *AgP*.
diversa ciborum *AgP*: diversa cibora *G*, diversos cibos *B*.
34 con(m)ixta *GABg* (*lp*): comesta *P* (*recte fort.*).
unū (*sic*) cibus *G solus*.
36 scriptae (*Plp*): scriptas (. . . cocte) *GABg*.
13,2 adora *GAg* (adhora *gc*).
3 delonge a foco (*B*): longe infoco *GP*, (*unde*) longe ad
focum *B*, longe a foco *g* (*p*), delonge in foco *A* (*l*) . . .

pag.

- 13,4 sequitur hic cap. 25—26 (*ante c. 24*) in *A(l)* — vid.
Anecd. II p. 77.
maxime *GA*: *maximi gP*.
5 et *GAP*: ut *Bg(p)*.
caprientur (gp): *caprient GAB(l)*.
6 qui *ego*: *quia omnes*.
et in vino missi (?) *ego*: aut in muno misso *G*, inmuno
mosso *A* (in communio missio *l*), in monomissa *B*, in bono
missio *g* (inmono mismo *p*, bonas sic missas *P*)
7 qui delectatur *ego* (quem delectat *Pp*): cui delectat
GABg(l).
8 postea cum *G*: postea (*om. cum*) *A* (postea quam *lP*
postea — fuerit *om. Bgp*).
9 ante (*l*, aut *A*) una [*hora errore prius scriptum non de-*
levit G] die aut (vel *Bgp*) biduo (-um *B*) *GA*.
11 De agrestes vero aves *g solus*.
turtures (turtoris *G*) *GAB(lp)*: *om. gP (non p)*.
quidem qui: quidem *quia GA(l)*, *quia quidem g*, *qui (om.*
quidem) B, *que quidem P*.
12 graviores sunt: *sic GAgP* (esse graviores *Bp*, *quia gravi-*
ores sunt l).
15 que latine dicitur sitri *GA(l)*, quem latini dicuntur sitri
g, quam latini dicunt varatrum *sic P*): *om. Bp*.
16 ipsud (ipsup *sic G*) *GA*: ipsi *g* (ipsam *l*, *om. Bp*).
17 adprehenderit *Gg* (comprehenderit *Bl*): preserit *A*, pre-
henderit *P*.
18 ipsum: ipsam *GB(l)*, ipsā ipsū (*ex dupl. lect.*) *A*, ipsa
die *gP(p)*.
19 aliquis (-qui *B*): aliquid *G solus* (de ipsa aliquis *sic Al*).
de ipso: de ipsa *GABP(lp)*, de ipse *g*).
21 ignoscens *A* (*ignorans l*): agnoscens *GgP*.
22 subsequatur: obsequatur *G solus*.
23 partem facies *GAB* (p. faciei *l*, partim faciem *p*).
istud: ita ut (*iterum*) *G solus*.
et ego *GB(p)*: *om. A(l)*, Ego (aut — istud et *om.*) *g*
(*Studens ergo pro Istud et ego P*).
24 in tempore meo *B(lp)*: in tempora mea *GA* (in tempore
ea *g*, in tempore *P*).
25 duo rustici: deorustici *G solus*.
sic *GB(l)*: *om. AP*, hic *g* (*hunc p*).
ad horam (*Pl*): adora *GA* (*adira B*), adhora *g*.
26 deiusum: deiuso *GABg* (*deiosum P*, *deorsum l*).
28 adsiduae *B*: assidue *GA*, -due *g*.
29 dare *GB(p)*: dari *A(lc*, datum *l*, da *g*, oportet dare *P*).

pag.

- 13,29 illud (*Plp*): illum *GAB*.
contemperari: (possit . . .) contemperare *GAB* (*lp* et *ubi possint P*).
30 nam *AP*: om. *GB* (sturnos vero . . . *p*). *in g absunt haec omnia a v.* ut possit *p.* 13,29 — congrui *p.* 14,7 (*item in P a v. carnes p.* 13,33 — 14,7 *et in Bp p.* 14, 2 — 6).
adserunt *B* (asserunt *Pl*): adserent *GA*.
32 comestis (*p*): cum istis (cūistis *G*) *GA* (*l*, quod et istis *P*), commixtis *B*.
(contigit . . .) perducere: *sic GAB* (*lp*).
33 de gruibus (*l*): de gruis (-es *A*) *GAB*.
praesumantur *addidi* (comeduntur *add.* *p*).
36 bone *GA* (*l*): boni *B* (*p*).
ipsarum . coctae: ipsorum coctas *GA* (ipsorum cocta *l*), eorum elixa *B* (*p*).
14,1 nam non assae *ego*: nam assas *GAB* (nam assa *l*, nam assati *p*).
congruae: congrua *GAB* (*l*, congrui *p*).
2 desentericis *GA*, disintericis *B*.
ut (*scil. ita ut*) . . . sint: *sic GA* (vel elixe bone sunt *l*), om. (ut elixa — *v. 6 sale Bp*).
3 sale *GA* (sal *l*).
4 unum fasciculum: *sic GA* (*l*).
5 coquantur: coquat *G*, cocat *A* (coquatur *l*).
6 sin vero: siū vero *G*, si non vero *A* (si vero non *l*).
intingatur: intingat *GA* (-guat *l*).
7 columbi *A* et (columbi carnes) *B*: columbe *G* (*l*).
congrui *G* (congrua *B*): congrue *A* (*l*).
8 ipsorum: *sic GABgP* (*l*, om. *p*).
9 assantur (*l*): assant *GAgP*.
de sale moriale ne tangantur (n&angantur *G*) *GA* (de sale mixto lene tangantur *l*), de salmoria bene tangantur *P*, bene tangantur de sale moira (*sic* *g*).
10 de passeribus *ego* (De passaris *rubr. G*): passaris *G*, passeris *A*, -res *BgP*.
nutriuntur (*P*): nutriunt (-ant *A*) *GABg*.
11 ipsorum: *sic GABgP* (*l*, om. — *ubi* passerum . . . pullos — *p*).
aut *A* (*l*): et *BgP*, om. (assos elisos) *G*.
post presumere *soli B* (*p*) (*ex coniectura*) addunt bonum est (bona est *B*), om. *GA* (*l*) *g* et (*ubi presumantur*) *P*.
12 ficitule (*P*, ficedule *plc*): ficitulas (fictulas *A*, unde fatulas *l*) *GA*, fecidolas *B*, facidolas *g*.

pag.

- 14,12 ipse bone et apte (*Pp*): ipsas bonas et apti (apta *A*, aptas *gl*) *GAg*, ipsa bona et apta *B*.
vel alia *GBgP(p)*: vel inta *A* (*unde si velint l*).
13 auellarum *A*: auellarum *GBgP*.
que (*Plp*): qui (quia ab is carnis h. *A*) *GAB*.
praesumantur (*P*): vel alias aves (avis *A*) teneras presumantur (prusumantur *G*, presumentes *B*) *GAB(l)*, vel alias carnes genera presumantur *g. quae ex glossa addita omisi cum scriptore codicis P*.
anates (*P*): anetis (*cum rubr. De anetis*) *G*, anatis *AB*, *om. g*.
14 ipsi *GA* (ipse *g*, diff. *BP*).
presumantur (prusumentur *G*) pectus illorum *G* (sumatur pectus illorum *l*), presumantur pectora ipsorum (earum *p*) *BgP(p)*.
15 avis que dicitur tarda *GP*: avis que dicitur avetarda *A*, (ovis avetarda *l*), aves qui dicitur ave tarta *g*, avetarda aves *B* (avetarta avis *p*)
sed *om. G solus*.
16 haberi (*lp*): habere *GAB* (habetur *gP*).
17 isicum (*B*, ysicum *p*): sicum *G*, et sicum *A* (essicum *l*), ericum *g*, hisicum *P*.
de gallinis vel pullis (*Plp*): de gallinas vel pullos *GABg*.
tenerius . . . durius: tenerior (-ores *g*) . . . durior *GABg(l)*, tenerum . . . durum *P*, tenerius . . . durum *p*.
18 durius: durior *GABg(l)*, durum *Pp*.
19 corruptelam (*Plp*, -tellam *B*): corruptilla (*sic*) *GA*, -tela *g*.
20 tenerius (*p*): tenerior *GABg(l)*, tenerum *P*.
et (*ante bene*) *GA(l)*: *om. BgP(p)*.
bene *om. G solus*.
22 afrutum: afratus *GA(l)*, afrato *g*, affatus *B*, afra *P* (afra-tos *p*).
grece quod *GAB(l)*: quod grece *gP* (etiam grece *p*).
23 de albumen deova *GA*, de albumine (albūm *g*) ovorum (ovarum *B*) *BgP*.
24 ovarum *GA* (-orum, *gP*, *om. B*).
ita ut *GBgP(p)*: aut *A* (et *l*).
25 ipsud (ipsut *G*) *Gg* (ipsi *B*, ipsum *Plp*): istud *A*.
afruti: afratu *G* (afrato *g*, afrum *P*), afratei *A* (-ti *l*).
iuscello facto et megroario (et in egro ario *A*, et ine-gruario *g*) *GAg* (in iuscello facto et in egrario *l*, in iuscello factum in egroario *P*). *haec a. v. afratu* — (v. 30) manducatur *om. B(p)*. *scripsi* et (aut ?) oenogaro (?).
26 gavata *G* (givida *g*, gaveta *P*), gravata *A* (grabata *l*).

pag.

- 14,26 monticulus: monticulos *G* (monticolosos *g*, manticolis *P*), montiglos (*sc. montiglose sic gr. etc.*) *A(l)*.
gavata *G* (gibida *g*, gaveta *P*), gravata *A* (grabata *l*).
27 in carbonis *GA* (-nes *gl*, in carbonibus *P*).
coquatur (*P*): coquat *G*, coquet *A(l)*, coquit *g*.
28 ipsut *G*, ipsed *A* (ipsum *Plp*), de ipso *g*.
afratu *GA* (afrato *g*, afrati *l*, afrum *P*).
missorio *Gg* (missuriū *l*, missurio *P*): messurio *A*.
gravata *GA* (grabata *l*), caveda *g*, gaveta *P*.
29 modicū mero et mel *GA* (modicum de mero et de melle *l*), modicū (-co *P*) mellis *gP*.
30 cocleari (cocloar *G*, coclarī *A*) *GA* (cocleare *l*): cocleario *gP*.
novola manducatur tenera *G*, novella tenera manducantur (-catur *l*, -cetur *lc*) *A*, napula (nopula *ante corr.*) tenent et manducantur *g*, nepula tenera manducetur *P*.
31 ipso opere: ipsa opera *GAB* (*lp*, ipsa olla *g*, ipsa hora *P*).
de pectenis (-nes *A*) *GA*, de pectinis (-nes *g*) *gP* (*deinde marinos solus g*).
32 quia: què (q;) *solus G*.
33 de ipsos puros pectinis (-nes *Ag*) *GAg*, om. (cum v. et — niveae) *BP(p)*.
fient sferē niveae *G*: frictis ferro neucae *A* (finis fere neuce *l*), fiunt fer nive *g*.
34 De ova gallinarum (*rubr.*). Ova *g. G*, de ova *g. A*, de ovas *g. g* (de ovis *g. Plp*).
35 sale modicum: sic *GABg* (sal modicum *l*, modico sale *p*, modicum salis *P*).
36 quanta *GA*: quantum *gP(lp)*.
15, 1 corpori (*lp*): corporis *GAgP* (*diff. B*).
1—2 sic *habet g* ita ut frigida et sic coquant lento foco
— item *P(unde p)* ita ut in (in *om. p*) frigida aqua coquantur lento foco.
coquantur (*Pp*): coquant *GAg(l)*.
3 in carbonis *GA* (-nes *gl*, -nibus *Pp*).
4 calefiat *A* (-ant *Plp*): caleficiat *G*, calefaciat *g*.
illa aqua sic *G* (illa aqua qui sic *g*, illa aqua que sic *P*):
illa qua sic (penetrant) *A* (illa quasi *l*).
5 in ferventi (-te *Bg*) aqua *GABgP(l)*: in ferventem aquam *p*.
missa (misi *A*) fuerint: misserint (sic) *G*.
coagulatur (*p*): coacolat *G*, -culat *A*, -gulat *BP* -golat *g* (-gulant *l*).
6 et (*ante med.*) *GB*: om. *AGP*.

pag.

- 15,6 illud (illut *G*) *GA*: *om.* *BgP*.
et (*ante dev.*) (*lp*): *om.* *GABgP*.
7 qui sic *GgP*: quis *AB* (*sic quis l*).
nocetur (*p*): nocet *GABgP* (*l*).
si (*Pl et alio loco* — si autem sicut — *p*): *om.* *GAg*.
8 coccus: coctas *G* *solus*.
agitet (aget et *A*) *AgP*: agitat *G*.
10 aut ex casu (-so *g*) *GAg* (*l*, ut caseus *P*).
quo modo *GAB* (*l*): cū modo *g* (cum *transpos.p*: diff. *P*).
in enpisa *GA*, in pisa *B*, impensa *g* (in mensa *l*), in in-
pinsa *P* (in impis apponuntur *l*).
11 tantum (*p*): tamen (tam *G*) *GAB* (*l*), *om.* (med. —
pres.) *gP*.
12 sed et (*G?*) *A* (*l*): s<ed> *in ras.* *Gc*, sed *gP*.
corruptelam (*Gc gc Plp*): -tilla (*sic*) *A*, -tillā *Gg*.
13 ventris *AP* (*l*): ventri *Gg* (*p*).
cavendum (-do *Ag* et *ante corr.* *G*) ... albumina: *sic GAgP*
(*sed albumen gp*, -mine *P*).
14 ovarum *AG* et mox iterum *A(G)g* (dura — ovarum *om.* *G*).
15 corpori *A*: corporis *g* et *ante corr.* *G* (corporib; *Gc P*).
16 docent *GA*: dicunt *gP*.
17 comedent *A* (*Bgl*, -ant *P*): comedunt *G*.
18 plus sorbilia *GA*: plus sorbilia facta *B*, plus sorbilia facta
plus congrua sunt *gP*.
illud: illū *Gg*.
20 fasianina *GgP* (*p*): fasiana *AB* (*l*).
sed meliora gallinacia (-tia *G*) *GAB*: meliora agallinatia
g, meliora gallinarum *P* (*om.* *sed gPp*).
21 Omne — sunt: *haec soli praebent gP* (*sic*: Om̄ genus pol-
luti graves sunt et indigesti *g*, Omne genus boleti grave
est et indigestum *P*).
mussiriones *P*: musariones *g*.
22 tuferae: tuferas *g*, tuferas *P*.
ab *g*: *om.* *P*.
politis *g*, boletis *P*.
23 qui (*Pp*): quę (quae *B*) *GBAg* (*l*).
25 operi *ego*: opera *GABgP* (*et, ubi fiunt, Gc lp*).
quod: qui *GA* (que *BgPGc lp*).
26 spumeo *Gg*: spum̄ *A* (*l*), spum& *B*, spumeum *P*.
de ovo: de ova (ava *B*) *GABg* (de ovis *Plp*).
misceatur (commisceatur *P*, misceantur *p*): miscat *GA*
(miscet *l*, miscant *g*).
27 quam: *sic GA* (*l*), sed quam *g* (*p*), sed *P* (*om.* *B*). *fort.*
scr. nam non.

pag.

- 15,27 comedestum (*Pp*): cummixtum *G*, commixtum *A* (*l*), -to *g*.
28 esoce: aesece *G*, essoce *A* (*l*), isoci *g* (esoce *p*), esocus *P*.
de pluribus diebus (*P'p G^c*): de plures dies *GABg*.
30 (salsi) sunt *GA* (*l*): fuerint *Bp* (-rit *gp*).
nutriunt *GA*: generant *gP* (*lp*).
cutis — nocet: *haec in codd. statim post prius illud nocet* (v. 27) *subiciuntur suo loco a me nunc restituta post nutriunt ad finem cap. de esoce.*
cutis (*Pp*): cutem (-tē) *GABg* (*l*).
31 esocis: isicci *GB*, siccii *A* (*l*) isice *g*, esoce *P* (om. *p*, ubi cutis vero ipsius).
ipsius *GAB* (*lp*): ipsi *g*, ipsae *P*.
quomodo *GABg*: quando *Pp* (si *l*).
frixus (*Pp*): frixum *GABg* (frixa *l*).
33 platensis *G*, placentis *A*, placensis *B* (*g*, ubi De platensi ex rubr. quam servavit *G* = De platensi *p*), platensi *P*.
soleae: solere *GABP* (*l*), solire *g* (solea *p*).
quae: quos *GAB* (*l*), quia *g* (*p*), qui *P*.
34 sunt om. *G solus*.
36 in (saxosis) om. *G solus*.
16,1 ille que (*Plp*): illi qui *GAB* (ille qui *G^c*, illi que *g*).
2 ut om. *A* (*l*).
ca(p *G*)pellentur *GA*: capu(o *g*)lentur *BgP* (*p*, aperientur *l*).
3 bridos (*sic* *G*, brido *A* (*l*): bredo *B* (*p*), breto *g*, bredu *P*.
4 in *G*: om. *AGP* (*lp*).
salemoria *G*, sale moria *Ag*, salmoria *P* (sale mixto *l*, sale et muria *p*).
assantur *gP* (*lp*): assant *GA*.
magis durior *AgP* (*lp*): maior durior *G*.
5 caro ipsa (ipsarum *P*) *AgP* (*l*): ipsa caro *G* (*p*).
6 trucanti (truncanti *A*, -cati *l*) *GA*: tracanti *B* (*p*), troganti *gP*.
illi *GAB* (*lp*): vero illi *g*, vel illi *P*.
pisciunculi (pisciū colī *B*) *GB*: pisciculī *AgP*.
8 tecunis *G*, teccuris *A*, teccones *B*, teaones *g* (beaones *p*), teones *P*.
filii esocum *GAP* (*p*), filiae socum *B*: viri isocum *g*.
ipsi *GA*: et ipsi *BgP* (*p*).
10 cracatiu (cacratiu *A*, unde cacraucio *l*) *GA* i. e. cracatio *g*: creatius *P*.
possunt *gP* (*l*): possent *G*, possint *A*.
12 naupridas *GA*, naupredas *BGP* (lampidas *l*, lamprede *p*).
nominare (*sic simpl.*) *omnes*.
13 melancoliam *GAB* (-liamque *p*), -licum (*sic*) *gP* (*l*).

pag.

- 16,14 ita et *ego*: ita ut *GAB* (*l*), aut *gP* (et *p*).
15 nutriunt (nutriant *lc*) . . . generant *omnes*.
16 recens (*Pp*): recente *GBg*, -tes *A* (*l*).
oluerint *GAB* (*p*, voluerint *l*): vetito (sic) *g*, fetent *P*.
18 in testa sua (*Pp*): in testo suo *GAg*, in testi suo *B* (in teste suo *l*).
19 inde *GAg* (*l*): quae (que) inde *BP* (*p*).
fient (*l*, fiunt *p*. cf. p. 14,33): fiat *G*, fiet *AP*, fit *Bg*.
et congrui (congra uis *G*) sunt *GA* (et congrua sunt *l*):
congrua sunt (*om.* et) *g* (*p*), congrua est *BP*.
20 sed tamen et ipse si recentis f. *G*: si tamen et ipsi recentes (-tis *A*) f. *AB* (*l*, tamen et si ipsi r. f. *P*), *om.* *g* (*p*).
21 necesse habetur: n. habet *GABg* (n. habent *l*, si n. habet *p*, necesse est ut . . . promittantur *P*).
23 quomodo *GBgP* (*p*): quodam modo *A* (*l*).
in testa sua (suo *B*) *AB*: in tecta sua *Gg* (in testis suis *P*, in teste sua *l*).
24 comedet: -dent *GABgP* (-derit *l*, comedere voluerint *p*).
vel: sic *GAg*, *om.* *BP*.
expondolo puro (poru *G*, poro *Gc*) *Gg* (ex spondolo puro *P*, ex spondilo puro *p*), expondulum (-lum *l*) puru (-ro *l*) *A*, spondolum suum *B*.
manducet *GAB*: -cent *gP*.
25 illo (*p*): illud *GABgP* (et ubi sublatum sit *l*).
gyro (*gp*): giro *GABP* (*l*).
pendet sublatu (*Pp*): pendit (-tur *g*) sublatu *GABg*.
26 si olenet et quis *G* (et qui *g*, ei qui *B*, qui *P*): solent quis *A* (si olenem quis *l*).
27 habet *Bg*: habent *GAP*.
28 De oleribus vero *B* (*p*): *om.* *GP* (ubi rubr. de oleribus)
et (sine rubr.) *Ag*.
29 et stibo et hiberno *G*, et estivo et iberno *A*: aestate et
hieme *B* (estivo *gP*, ubi et hiberno caulis vero *om.*).
hiemis (-me *Bg*) tempore *A*: maelantemporie *G*.
30 stivis *GA*.
31 uno more *GBgP* (*p*): une mores *A* (humorosi *l*).
adhora *Ggc*, ad ora *Ag*, ad horam *BP* (*lp*).
32 fuerint *ABP* (*lp*): -rit *Gg*.
33 si forte *GA*: forte (*om.* si) *B*, nisi forte *g* et (ubi non
accip.) *P* (nocent nisi forte *p*).
34 et cruda *GABP* (*l*): cruda *g* (*p*).
et sanis *GgP*: sanis *AB* (*lp*).
35 exsiccentur (*l*): exsucient *G*, exuent *g*, exiccent *A*, ex-
siccent *B* (siccentur *P*).

pag.

- 17,1 napi: navi *G* (napis *A*, napes *l*, *ex rubr.* De napis *G*). —
napi: napi vero *gP* (napi etiam *p*).
2 carnibus *AB(Plp)*: carbonibus *Gg*.
vel *GAB*: et *gP* (sive cum *l*).
ita ut *GB*: aut *Ag(l)*, *om. P*.
3 coctura *GAP*: coptoria *A*, cocturia *g* (coctorium *l*).
mittatur *GBP*: intacte (*sic*) *A* (mittantur *l*), mittitur *g* (mittetur *p*).
4 pasta(to *B*, te *g*, ti *Pp*)nace *GA(l)*.
comestae (commeste *p*): commixte *G(l)*, commixta *A*, commixtim *g* (cocte *P*).
5 primum in cal(i *l*)dum *A*, primo in cal(i *B*)da *GB*, primis
in cal(l)idis *g(p)*, primis in calida aqua *P*.
6 predurentur *g(p)*: predurent *B*, perdurent *GAP* (perdurant
l, *sed al. m. supra scr.* mollientur).
7 satis *om. gP(p)*.
8 et (*ante urinas*) *om. gP(p)*.
9 feniculi radice (-cem *B*) *gB*: fennu[n]la radices *G*, finiculi
radicis *A* (feniculi radices *l*, f. radix *P*).
cor(l*A*)iandri modicum (ñ) *ABP*, coriandro modicam (*sic*)
G (coriandrum modicum *l*), modicū coliandrū *g* (modico
coriandri *p*).
ad horam (*Pp*): adora *Gg*, ad orem *A*, ad hora *Bge*.
10 mente (*p*): menta *GABgP(l)*.
ipsa *GgP(l)*: ipso *AB* (*om. p*).
et asparagi vero *GA*: et asp. (*om. vero*) *gP(l)*.
11 elixari (*Plp*): elixare *GAg*.
13 et cor(l*g*)iandum vel anetum *gP*.
porrioni(e)s: *sic GABg(p, porriculi P, porri l)*.
14 miscentur (*p*): miscuntur *GA*, miscantur *g* (misceantur *Pl*).
15 predurentur (*lp*): pdurent *G*, perducerentur *A*, perdu-
rentur *gP*.
16 cu(o *g*)curbite *gP(lp)*: co(u *A*)curbitas *GA* (-ta *B*).
praesumendae (psumendas *G*, presumentes *A*): praesu-
mantur *Bg(lp)*.
quia *om. G solus*.
18 iugiter *GAB(lp)*: IIII. & ter (*sic !*) *g*, IIII. vel III. *P*.
de(i *B*)lic(g *Gg*)atas cucurbitas elixas (-xe *G*) . . . con(co-
B)mixtas (commiscis *g*) *GAgB(l)*. *nominativos* (. . . comeste)
scr. p et (al. m.) P.
cu(o *G*)curbitas *GA(l)*: cu(o *g*)curbitellas *Bg* (-telle *p*, de-
lectis cucurbitellis *P*).
19 bene et sal et oleo *A* (bene sale et oleo *l*) *soli*.
ad contemperandum (-das cett.) febris *A*.

pag.

- 17,21 enim *GAB*: vero *gP* (*l*, autem *p*).
22 cum semine *ego* (cf. v. 27 et 23): semen (sem̄) *omnes*.
23 renium *Gg*: renum *ABP* (*lp*). sed v. 24 renium *GAg* (*l*):
renum *B* (*p*) et v. 30 renium *Gg*: renūū *A*, renum
BP (*l*).
de cucumeres *g sol.* (*unde* cucumeribus *p*).
24 pro . . . vit(c *A*)ja *GAB* (et om. pro *gP*, *unde* ad . . .
vitia *p*, viciis *l*).
27 maxime *ego*: maxime interiora *codd.* (*delevi explicationem*
= abintus: cf. Galen. VI, 566 τὸ τῆς σαρκός ἐνδον ἐν
ῳ τὸ σπέρμα). *nisi forte lateat ἐντεριώνη*.
melius est: melior est *Gg*, meliora *A* (*l*), meliora est *B*
(meliora sunt *P*, meliores sunt *p*).
29 puleium (-eiu *G*, -edium *g*) admixtum *GABgP*.
31 satis aceto crudo *GA* (satisto crudo *sic l*), satis acidū
crudū *g*, (quia inimicu ausacitum crudum *B*).
32 epati non petit (*sic* *G*), epati (epate *B*, eparis *P*) non ex-
pedit *gBP*, epatingo (epatico *l*) expedit *A* (*l*).
34 radices: rafani *P solus*.
fleu(eo *g*)maticis *AGB*. item *p. 18,1*.
tamen — maturent: om. *G solus*, tamen ut V (et add.
l, vel *P*, aut *Bg*) amplius dies collecti (*BP*, -te *l*, om.
g) maturant (maturent *g*, morirent *B*, marcuerint *P*) *A*.
35 ad hora *G* (-ram *BgP*), adhora *A*.
18,1 et *GAB* (*l*) om. *gP* (*p*).
vel *GAgP*: et *B*.
2 facit etiam (facile dū *A*) ad aquas diversas *GAB* (*p*, om.
l): facit etiam quiacuarte versas *g*, facit etiam uve, curas
diversas *P*.
5 ascalonia *G*, aschalomnia *A*, scalonias *B*, ascalone *g*, -nie
Pp, -nū *l*).
meliores *gP* (*p*): meliora *GAB* (melior *l*).
6 hic seq.—c. 69 de fasiolo in *A* rel. praeter *G*. vid. Anecd. p. 51
(ubi quod ad ord. capp. seqq. addendum est convenire *g*
codicem cum *AP* — 69. 64. 65. 68. 70. 71. 75. 67. 74. 76).
Incipit de leguminibus. LXIIII de tisane. Tesinas que *G*,
De legumina vero tesinas (tisenas *g*) quae *Ag* (*l*). *hic*
rubicram de leg. om. *BP* (*p*).
8 q. nos grece (-ci *AG*) dicimus *GAB* (*l*): q. grece dicitur *gP* (*p*).
9 alfita *GAB*: alfila *g*, alfeta *P* (alfitas *l*, alseta *p*).
latine *GABP* (*lp*): latini *g*.
gothi *GAB* (*lp*): goti *g*, gutta *P*.
fenea *G* (femea *g*, feneam *Bp*), fenee *A* (*l*, frumenti *P*).
fort. corr. femea (germ. seim, *unde* seimig).

pag.

- 18,11 coclear *G* (*lp*), coiliar *Ag*, coclearium *P*.
12 iuvat: iejunet *G solus* (*propter v. 15*).
13 desentericus (-os *A*) *GA*, disintericus *g*.
14 coclear — mixtum *om. G et l.*
coclear (-ae *A*) *A*, coclear *g* (*p*), coclearium *P*.
16 alium cibum *gP* (*lp*): aliut cibo *G*, alio cibo *A*.
17 istut digerat *G* = ista addigerat *A* (ista digerat *l*): istum
digerat (-ret *g*) *gP* (*p*).
18 ipso (*Pl*): ipsut *G*, ipsud *A* (*pro ipsū, -so*). *om. g* (*p*).
22 et oleo *AB* (*p*): et in oleo *Gg* (*l*, et cum oleo *P*).
23 condita vel sale (cum oleo et sale condita *P*): conditura
vel sale *GA* (*l*), cum conditura sale *B*.
est *om. G solus*.
quam (illa) *BgP*: quia *GA*.
fresa *GA* *P* (*l*): frixa *B* (*p*).
24 quia gravat *GBg*: que adgravat (aggravat *P*) *AP* (*l*).
25 cicerus bene *A*, cicer si bene *G²gP* (cicerum si bene *l*),
pisum vero si bene *G¹B* (*p*), *in quibus* de piso *in-*
scribitur capitulum hoc, mox *inseruntur aliena* de ci-
cere. *insuper in solo G* (*G²*) *post c. de lenticula* (67) *quae*
hic de piso (66), *repetuntur eadem* de cicere (68): *vid.*
Anecd. II, 89 *cf.* 91 *et 51*.
coixeris (*p*): coixerit *GA* *B* (*l*, coctum fuerit *P*).
26 oleo *G^{1,2}Bg*: de oleo *A* (*l*, cum oleo *P*).
27 crudivum *G²A* (*l*): crudum *G¹BgP*.
28 gravissimas *G²A* (*l*): gravis *G*, graves *BP* (*p*), grandes *g*.
29 corruptilla (*sic*) *G^{1,2}A*, -tillam *B*.
30 bona *ego*: bene *GB*, *om. AgP* (*l*).
lavata *GABg*: lota *Pp*, lauta *l*.
31 illa: illi *G solus*.
32 non satis *ABgP* (*l*): satis *G* (*om. p*).
coquatur (*Pp*): coquat *GA* *B* (*l*).
in carbonibus (*Pl*): *in carbonis* (-nes *g*) *GA*, *om. B* (*p*).
33 cum *om. G solus*.
fuerit *BgP* (*l*): fuerint *GA*.
35 rus syriacus: rusiriaceu (-co *G*) *GA* (rusiracii *l*), rorus si-
riacus *g*, ros siriaci *B*, ros siriacum *P*.
pulvere facto (-ta *l*): pulveris factos *G*, pullveres factas
A, pulveris facti *B* (pulverati *p*), pulvis factus *g* (-ta *P*).
coiliar *GA*, coiliare *B*, coclear *P* (*p*, coeleare *l*).
36 spargatur (*p*): spargat *GA*, spargit *B* (*l*), spargis *g*, asper-
gis *P*.
lenticula *GgP*, -cola *B*, -cla *A* (-culam *lp*).
commisceatur (*p*): comixcat *G*, cūmiscat *A*, comiscat *B*,

pag.

- commiscat *g* (-ceat *l*, -ceas *P*).
19,1 tollatur: tollet *G*, tollat *AgP* (*l*).
manducetur (*p*): manducet *GAgP*.
2 oleum mittere gremiale (. . . mitti) *G solus*.
coquitur (*p*): coquet *GA*, coquit *BgP* (*l*).
3 coiliar *GAg*; coclear *P*, cocleare *l*.
4 duo: duos *GAgP* (*lp*).
6 fasiolum *GA* (*l*, fasiola vero *B*, fasiolum viridē *g* (*p*), fasiolum viride *P*).
etiam *GA*: etiam et *gP*, nam et *B*.
siccum (sicum *B*) ut bene *BgP*: sic cum bene *A* (siccum bene *l*), sucus ut bene *G*.
Post coquatur haec addit P nisi pro desiderio manducetur quia satis indigestum semen est. si cum aceto comedatur. eadem plenius g sic: Delauricus nisi pro desiderio <ū add. inter lin. > manducetur quia satis indigestissimi sunt (f). & cū aceto comedantur.
7 oriza (*l*): De oriza (origa *B*) enim *GAB*, diore. Oregia (et ad desint.) *g*, oriza — enim (oriza . . .) *om. gP* (*p*).
8 addesentericus *G*, addis sintericis *A* (-cos *l*), ad disintericos *B*, ad desintericos *g*.
10 ut (*post ita*): *om. GP* (*non ABg*).
bene coqui (*P*): bene coquere *ABg* (*l*), coque bene *G*.
exculetur *GA*, excoletur *gP* (*l*): excolatur *B* (*p*).
11 mittantur lactis capruni *Gg*, m. lactis caprinis (-ni *B*) *AB* (mittatur lac caprinum *Pp*, committetur lacte caprino *l*).
olla: illa *G solus*.
carbones: carbonis *A*, -nes *g* (*p*), -nibus *GP* (*l*).
12 coquatur (*Pp*): coquat *GAg* (*l*).
ut (*post lente*) *om. A solus* (*qui deinde deveniet, ut ante corr. et l.*).
sine *GP*: si *A* (cum *l*), in *g* (*p*).
13 et (*ante non fr.*) *add. G solus*.
14 vero *om. G solus*.
panicum *ABg* (*p*): panicum *GP* (*l*).
15 quomodo et *GAB* (*lp*): sicut *gP*.
desintericos (-cus *G*) *GAg*, disentericus *Gc*, disintericos *B*.
16 preduretur *GAB* (*lp*): perduretur *gP*.
17 lactis (lac *Gc*) caprini *G*, lactis caprunis *A*, lactis caprunus *g* (lac caprinum *Plp*).
18 mittantur *GA*: mittatur *Gc gP* (*lp*).

pag.

- 19,18 coquantur (*Bp*, coquatur *P*): coquant *GA*, coquat *g* (*l*).
20 reliqua l. *G* (*l*): de reliqua legumina (*ex rubr.*) *ABg* (de reliquis leguminibus *Pp*).
si coctiua *G* (*l*), sic uociua *A*, sicocqua *B*, si cocta *gP* (*p*).
21 comed (comedis) *G*: om. *ABg* (*l*), bona sunt *suppl.* *P*, comeduntur al. *loco p*.
erudiva *GAB* (*l*): cruda (om. si) *gP* (*p*).
nocent *Ag* (*lp*): nocit *G*, nocet *BP*.
nam fava — satis *AgP* (*lp*): om. *GB*.
22 fracta *A*: frisata *g*, fresata *P* (frixa *p*, om. *l*).
diximus *g* (*p*): dixi *AP* (*l*).
23 De lactis *GA* (De lacte *l*), De lactibus *B*: Lactis *g* (Lac *Pp*).
desentericus *G*, des(dis- *B*)intericis *ABg*.
caprunus *Gg*, caprunis *A* (caprino *l*), caprinus *B*.
cum petris rotundis cudentibus (*Pp*, cum petris rotundi cudentes *sic l*): cum petras rotundas scandentis (-tes *A*, cudentes *Bg*) *GABg*.
24 (foco) et — foco om. *gP*, sic — foco om. *B* (*p*).
missis: missas *G*, misclas *A* (missos *l*).
25 cum bullierit (*Plp*): cumbullierin (*sic*) *G* (cum bullirent *g*), conbullierit *A*.
cotulis (*p*): quotalis *G* (cotalis *gP*), coctualis *B*, collatis *A* (colatis *l*).
26 bucellas *ABg*: buccellas *G* (*lp*), bucellis *P*.
capulatas *A* (*lp*): capolatas *g*, cappulas *B*, capulatis *P*, capellatas *G*.
27 in ipso lacte omnes (*praeter p* in ipsum lac).
misclas iterum *A* (*solus*), missis *P*.
in carbonibus (= ἐπ' ἀνθράκων *Plp*): in carbones (-nis *A*) *GAg*.
lente *GA* (*lp*): lene *g*, leniter *P*.
coquas: coquat *GAg* (*l*, coquatur *P*, coques *p*).
28 nam non eram *G* (non in eram *g*, -mine *P*, -mento *p*), namno quia in eram *A*.
29 istas: illas *G solus*.
post infu(n *G*)derint (-rit *l*) *GA*, postea infundis et *g*, postea effundes et *p* — bucelle iste postea infundantur *P. scripsi* postea cum inf. ut c. 24.
cocleari (*p*): coclear *G*, coiliar (clodiar *A*) *Ag* (cocleare *l*, -rio *P*).
manducent (manducet *g*, -cabis *p*): manducentur *GAP* (*l*).
sic: et sic *G solus*.

pag.

- 19,30 puri lactis ipsi *G*, puri lac ipsi *A*: puro lacte ipse *g* (*p*),
purum lac *P(l)*.
- 31 perexeunt (perexunt *G*) *Gg* (exit *P*, pereunt *p*): perrexer̄
A (pergit *l*).
- 32 crudos lactes *Bg*: crudis lactis *GA* (crudum lac *Plp*).
- 33 medium *A(l)*: medus *GBg* (mez *P*, medonem *p*).
- 34 fuerit aliquid de istis poculis (de ista pocula *B*) *GAB*
(*lp*): fuerint aliqui ex istis paucum (de sale mittatur) *g*,
fuerint hec pocula alicui (salis mittatur modicum) *P*.
sale: sic *GAB* (salis *Pp*, sal *p* — paucum de sale *g*).
- 35 (item 36) coagulatur (*p*): coacolat *G*, coagulat (agulat *A*
v. 36) *ABP(l)*.
in epate et in stomacho (*p*): in epar (aepar *A*) et in sto-
macū (-chum *A*, -cho *BPg*) *GABPg*.
- 20,1 et (*ante solet*) *om. G solus*.
- 2 mulgetur *A(l)*, mungetur *P*): mulgitur *GBg*.
sic taliter: si taliter *GAg* (*et al. ord. P*), *om. B(lp)*.
- 4 si cautius: si aut in ius *G*, si aucius *A* (si aut ius *l*), sau-
cius *g*, si caute *P*, cautius *om.* si *p*).
- 5 et *G (solus)*: ut *Ag(l)*, *om. P* (*et cum sqq. Bp*).
aut vacca *AgP(l)*: *om. G*.
- 6 mulgeatur (*l*), mulgatur *GAg* (mungatur *P*).
illi: ille *G*, illud *AgP(l)*.
excaldetur: scaldetur *GAgP* (caldetur *l*).
- 7 mulgetur (*l*, mungetur *P*): mulgitur *GABg*.
refrigeretur *g*: refrigerit *GA* (-ret *l*, frigescat *P*).
et (*ante tisicis*) *om. gP*.
- 8 ptisicis (*p*): tisicus *G*, tissicis *Ag*, tisicis *BP*.
sic *om. gP*.
- 9 caprnum *GA*: caprinum (-no *P*) *gP(lp)*.
lac (*l*): lacte *GAg*.
si *ego*: sic *GA* (*l*, ut *P*).
supinum (*l*): supinus *GgP*, suppine *A* (supinus iaceat *Bp*).
- 10 ut — iuvat *GA* (ut — operetur *l*, qui *om. rel.*): aut diu-
tius miscas aut melle cūvino mixtū melius iub(v *gc*)at *g*,
ut diutius misceas vinum cum melle mixtum. et calefa-
ctum sic melius iuvat *P*, *om. B(p)*.
cum mel *G*, cō mel *A*.
- 12 butiro *gP(l)*, butyro *p*): butero *GA*.
recente *AgP(l)*, -tem *G*: recenti *p*.
si: sic *A solus*.
- 13 buter ipsum *G*, buter ipse *B*, buterum et ipsum *A* (bu-
tyrum ipsum *l*): in butiro *gP*.
nec sale penitus non h.: sale nec penitus non h. *GA*

pag.

- (salem penitus n. h. *l*), penitus sale non h. *g*, penitus sal non h. *P* (sine sale esse debet *B*, penitus sine sale esse debet *p*). — *mox it.* sale *GAg* (sal *Pl*, salem *p*).
- 20,14 puro et recenti: purum et recentem (-tum *A*) *GAg* (*l*, purus et recens *P*, purum et recens sit *p*).
- 15 lingat (linguat *G*) *GA* (*l*): accipiat *gP*.
catamodicum *GA*: //modicum (*sic cum ras.*) *g* (modicum *l*, paulatim *P*).
supinum *g* (*lp*), supinu *A*: supinus *GP*.
- 16 detyssecus *G*, de tisecus *A*, de tissicis *g* (de tisicis *l*, tissicis *P* et ptisicis *p* om. de).
- 17 quos *GgP*: quod *A* (*l*).
- 18 nec illis: *sic GAg* (*lp*, illis c. non est *P*).
- 20 oxi(y in rubr.)gala *G*, oxy galla *A* (oxigalla *l*): oxi(y *p*)-lacra *g* (*p*), oxiragra *P*, onлага *B*.
grece *GP*: greci *ABg* (*lp*).
vocant: appellant *gP* (*p*).
melca (mel ca *A*) *GABg* (*l*, melica *P*, melea *p*).
id est lac *addidi*.
- 22 aptum *G*: aptas *A* (*l*), apta *BgP* (congruere *p*).
coagulatur: coac(g)lulantur *A* (*l*), coacolant *G*, coagulant *B*, coacolat *g*, coagulat *P* (-letur *p*).
- 23 ipsud *GAg*: ipsum *B* (in ipsum *l*, ipsi *p*, diff. *P*).
melle admixto (*p*): mel admixtum (ū) *GABg* (*l*).
oleo gremiali (*p*): oleum gremiale (-lē *G*, -lem *A*) *GABg* (gremile *l*, grimale *P*).
- 24 caseum *GA* (*l*): caseus *P* (*p*, De casio *B* et casio *g* ex rubr.)
q. dicunt *B* (*lp*): q. dicent *GA* (q. dicit *g* et q. decet *P* sed ante novam rubr. uterque post v. gremiale).
infimos sed sanos g.: infirmus (-mis *G*) et sanus g. *GA*, infirmis etiam et sanis g. *B*, infirmis sed etiam sanis nocet *g*, infirmis nocet sed etiam sanos gravat *P*.
- 25 renium *Gg* (*l*): renum *ABP* (*p*).
- 26 splenetici *GP* (*gc pl*): -nitici *ABg*.
quia *gP* (*p*): qui *AB* (*l*), et qui *G*.
coagulatur (*Pp*): coacolator *G*, coagulato *B*, colatur *g*, maculatur *A* (*l*).
lapides: capetes *g*, capiti *P*.
- 27 generantur *g* (*lp*): generant *GB*, generamus *A* (generat malum *P*).
- 28 caseum (ca-ium *g*) *GABg* (*l*): caseus *P* (*p*).
recens (et deinde dulcis quod . . . congruus . . . qui *Pp*): recentem *GA* (*l*), recente *Bg*.

pag.

- 20,29 omnino *GAP(l)*: minus *g(p)*.
recens (*Plp*): recentū *G*, -te *Ag*.
- 30 melle (*lp*): mel *GAgP*.
intingere *GA*: -guere *gP(lp)*.
vero *om. gP*.
- 31 altero veneno (*Pp*): alterum venenum (veninum *G*) *GBg*,
alterū eneū *A* (alterius veneni *l*).
opus non: non opus *G solus*.
- 32 exsucata alia *GAB*: exugat alia *g* (in asso exusta *p*, et
siccata *P*, exfugata alia *l*).
pinguedine (*p*): pinguedo *GP(l)*, pinguido *ABg*.
lapides puri (puris *A*) efficiuntur *Ag(lp)*: lapides puros
efficiantur *B*, lapides puras efficitur *G* (lapis purus effi-
citur *P*).
- 33 nec elixum *Bg* (*lp*): ne elixum *G*, neclixsum *A*
(diff. *P*).
quia amissa *G(lp)*: quia missa *A* (quod amissa *l*), quia
admissa *Bg*.
pingue(i *Bg*)dine: alia (ex v. 32) pinguedine *G solus*.
ut sales: ut lapis aut salis (sal *P*) *gP* (in lapidem aut in
salem *p*).
sales: salis *GAg*, sales *B* (sal *lP*).
35 illud (cf. v. 28): illum (-ū) *omnes*.
refrigerari (*p*): -re *GABgP(l)*.
sales: salis *GABg* (sal *Plp*).
- 21,1 et *om. gP*.
2 puros *g(lp)*: puras *GAB* (diff. *P*).
3 simila *B* (*lp*): si mela *G*, si mel a *A*, similia *gP*.
et *om. gP*.
4 disenterie *B*, desenterie *G*, desinteriae (-ie *g*) *Ag* (dissen-
tericis *Pl*, dissintericis *p*).
utilis (*Pl*): ut illis *GBg(p)*, utile *A*.
5 lactibus caprunis: lactis caprunis (-nos *A*, -nus *g*) *GAg*,
lacte capruno *B* (lacte caprino *l*).
coquatur *B* (*lp*): coquat *GAgP*.
carbonibus *BP(p)*: carbonis *GA*, -nes *g(l)*.
buti(y *g*)rum *gP*: buter *G*, putet *A* (butur *l*).
6 fiet *g*: fiat *GAP(l)*.
7 De pomorum ratione (-nes *A*) *AB* (*l*, De pomorum gene-
ratione pro tit. *gP*, De pomorum omnium genere *p*): *om.*
G (cf. p. 15, 23).
citonia (-oria *A*) *GAgP*: cidouia *lp*.
bona et optima *GB* (*l*, bona et apta *Pp*): bene op-
tima *A*.

pag.

- 21,8 disentericis (*P*): desentericis *G*, desintericis (-cus *A*) *Ag*,
disintericis *B* (dissintericis *p*, ad dissintericos *l*).
sanguine (*sic et v. 4 GA*) producunt *G solus* (*ex v. 4*).
9 eli(e)xentur: elixere *A* (elixia *l*).
vaso fictili (*g*, vase fictili *P*): vas fictile *GAB* (*l*).
10 dulci (*Pp*): dulce *GABg* (*l*).
et aliter assa si bene: et alteras si bene *G*, et aliter
assi bene *A* (*l*), et alterum si bene *B*, et alter (aliter *P*)
bene *gP*.
11 fuerint (-rit *B*) *GB*: om. *AgP* (*lp*).
12 in arbore om. *G* (*sol.*).
quae *B*, *q*; *G* (*que Plp*): qui *Ag*.
14 pira *A* (*lp*): pera *GBgP*.
maturata *GBg*: matura *AP* (*lp*).
bona (-ne *Al*) sunt *AP* (et om. sunt *p*): om. *GBg* (cf.
p. 14, 11).
16 maturata (-rabis *A*) bene *GA*: bene maturata *B*, bona
matura *gP* (*p*, bene matura *l*).
dulcia *BgP* (*lp*): dulce *GA*.
et (*ante persica*) *Ag* (*lp*): om. *GBP*.
persica duracina *BP*, per se caditura. Cina *g* (per se
casura. *cyna p*): persicca vel dura raccina *A* (*l*), persecia
vel dulcida *G*.
17 vel: om. (*post nov. rubr.*) *G sol*.
cerasia (*p*): cerasia *GABg* (*l*), cerasie *P*.
20 nam non *B*: nā *G* (*n̄ ≡ Gc*), nā in *A* (non *l*), nam si *g*
(om. *Pp*).
21 quia *gP*: et quia *GA*, et qui (om. dum) *B* (et que *l*).
manducantur (*Plp*): manducant *GABg*.
24 sua (*Pl*): suo *GAB* (et — rubo om. *gp*).
vel *AP* (*l*): sive *B*, aut *G*.
26 bone *GP* (*lp*): bona *ABg*.
sed et ipsae: set ipsas *G*, sed in ipsos (-is corr.) *A*, sed et
ipsos *B* (sed et ipsa *l*), sed ipse *P*, et ipsa *g* (et ipse *p*).
maturae (*Pp*): maturas *GA*, -ros *B*, -ra *g(l)*.
27 castanee elixe *AP* (*l*): castania elixa *G*, castanea elexa *B*
et (*pro sing.*) *g(p)*.
bene apte *Gc*: bone apte *GA*, bene apta *B*, bona apta
g (bona et apta sc. est *p*), bone et apte *P(l)*.
assae (*Pl*): assas *GA*, assa *B* et (*pro sing.*) *g(p)*.
nam *GBP*: om. *A* (*l*).
crudae (*P*): cruda *GAB* (*l*, nam — digeruntur om. *gp*).
28 degeruntur *GBP* (*l*): detretur (*sic*) *A*.
29 avellane (*P*, abellane *p*): avallanas *G*, avellanas *ABg* (-na *l*).

pag.

- 21,29 alia specie (*p*): alias species (alias sp&us *A*, alias specie *ante corr. G*) *GABg* (aliis speciebus *Pt*).
30 misceantur (*Pt*): miscantur *GAB*, commiscatur *g* (-ceatur *p*).
31 ami(y *p*)gdale (*Pt*): amigdolas *GB*, -dalas *g*, amandulas *A* (-le *l*).
boue (*Plp*): bonas (bonasunt *G*) *GABg*.
amariores (-ris *G*) *GBg* (amare *P*, maiores *p*): maturioris *A* (matura *l*).
32 congrue (*P*): congrua *GABg* (*l*).
missae: missas (misseas *A*) *GABg*.
ipsa *GB*: illa *Ag* (*l*), ille *P* (eius *p*).
33 manducentur *ABP* (*l*): -catur *Gg* (*p*).
item (it *G*, ita *B*) — maturare *GB*: *hic om. AgP* (*lp*).
tribulatae: tribulata *G*, triblata *Bg*, triplata *A*.
34 mellī *G* (*sol.*).
tisicis (-cus *G*) *GBP*, tissicis *g* (*om. A*).
congruae: congrua *GAB*, apta *g*, apte *P* (*p*).
36 pistacia (-tia *G*) *GB*: pastacias *A* (*l*), pistacie (et ipse etc.) *P*, pistatius (et ipse bonus etc. in sing.) *g* (*p*).
ipsa bona et apta sunt: ipsas bonas captas. *A* (*sol.*) qui hoc loco (cum *gPp*) habet quae ante omissa haec: Amandulas vero subtracta ut diximus (cortice add. *Pp*, non *g*) et triplata bene cum melle (triblata in mel optimo *g*) congrua sunt (tissicis apta sunt *g*).
22,1 dactuli *GBP*: dactali *Gc*, dactalos *g* (dactili *lp*), dactalas *A*.
boni sed *ABP*: bonis set *G*, boni sunt sed *g* (*p*, boni sunt si *l*).
2. facere inflationem *GB*: inflationem (-nes *g*, inflammaciones *p*) facere *AgP* (*lp*).
con(m *A*)mixti *GAB* (mixti *l*, commesta *g*, commesti *p*, comesti *P*).
4 carice (*Pp*): cari(e *B* et ante corr. *G*)cas *GBg(l)*, carrogas *A*.
et ipsa (ipse *P*) add. *gP* (post car.).
bone et apte (*Plp*): bonas et aptas *GAB* (*lc*), bona et apta *g*.
preterea (preter *B*) ad catarrum (cattarrum *G*) *GBgP* (*p*): ad catarum preterea *A* (*l*).
5 ori *G sol.*
fauces (-cis *AB*) *ABgP* (*lp*): faucibus *G*.
6 qui *GB*: *om. AgP* (*lp*).
bone (*p*): bonas *GB*, bona *AgP* (*l*).

pag.

- 22,7 manducatae: manducare *GABP*, ad manducare *g* (ad manducandum *lp*).
8 uva passa similiter (sim. *om. g*) *GBg*: similiter et tua passa *A* (s. uva p. *l*).
ipso (ipsa *B*) genere (-ri *G*) *GBg*: ins. (*sic*) *A* (est de genere *P*, est in eodem genere *p*).
de uva dulci et alba: de uvas (dequas *B*) dulcis (-es *g*) et albas *GBg*, de vas dulcis et albā *A*.
9 omfacium: umfacium (-unt *g*) *GBg*, cum facit *A*.
de uva (una *A*) cruda *GAB*, de uvas crudas *g* (de uvis crudis *P*, ult. *om. pl* — vid. *Anecd. II*, 98).
fit *AgP*: fit dulcis *GB*.
 explicit add. *G*, Finit *g*.
-

Index.

- ab** (*post compar.*, cf. *Hipp.*
de cibis 2. 5. 15 *Anecd.* II,
151. *Orib. lat.* VI p. 19. 36.
43 etc.): meliores ab aliis bo-
letis sunt 38. aptiores sunt
ab aliis piscibus 39.
- abintus** (cf. *deintus*) 58.
- acedia** (acediva *codd.*, *rec.* ac-
cidia *Diez Et.* I, 6 = ἀκήδεια
„taedium et anxietas cordis“
ap. Du C.) *prf.*
- acetat** i. e. *acescit*, ὁξεῖτ *Alex.*
2, 89 = *gr. Bas.* 1556 p. 440.
3, 9 oximel . . . non acetat
in stomacho *quae verba desunt*
in gr. p. 680 sup. 2, 83 lac
. . . acetat. cf. *acitat Or. La*
VI, 22): lac quod acetaverit 78.
- ad horam** (adhora, adora *GA*
= *recens*) 10. 14. 23. 25. 51.
54. 60.
- adiectus** (*opp.* *naturalis*): quia
non est illa sagina *naturalis*
sed adiecta 22.
- admollire:** si . . . cruda (*pruna*)
. . . per dies aliquos admol-
lierint 86.
- aeramen** (*opp.* *olla sc. ficti-*
lis) 75.
- afratum** (-tus, -tu *GA* = ἀφρω-
τόν, afrutum? cf. *Isid.* 20, 2,
29 afratum al. afrutum quod
- latine spumeum vocatur) 34
(*ter*).
- agitare** (*umröhren Apic. Alex.*):
cocus agitat cum spatula 35
etc..
- agnellinae** carnes 5.
- alium** (*GABg*, *rec.* *allium Plp*)
61.
- aloxinum** (cf. *hisp.* aloxa vel *ut*
nunc *scribitur* aloja, *honig-*
wasser = *honigwürzwein sec.*
Jo. de Janua apud Du C.,
sc. *medus cum absinthio mix-*
tus, *οἴνος ἀψινθίτης* *Diosc.* 5,
49. *nam* alahsan *absinthium*
sec. *gloss. cod. S. Galli* 292
ap. Graff. I 237 et „*absintio*
aloxino“ *gloss. Aug. ap. Diez*
Altrom. Glossare. Bonn 1865
p. 40. cf. Gregor. Tur. 8, 31
quem citat Gruner nosolog.
histor. Jenae 1795 p. 439
„*bibit absinthium cum vino*
et melle mixtum, ut mos bar-
barorum habet“) 15.
- alter** (= *alius, it. altro*) 35. 49.
81.
- amigdalae** (-dolae *G*, aman-
dulae *A* *ut Plin. med. Rom.*
5, 30 *Diez Et. W.* I³ 261.
Graff II 817) 90.

anates (*germ.* anetae *G* cf. *Hermes* VIII, 43) 32.
anetum (*Hermes* VIII, 37 et *ind.* *Pl. Garg.*) 55.
angimus (nos deliciis *ubi agimus codd.*) *prf.*
animale (*abl.*, *cf.* *Neue Formenl.* I, 237 et *recente* 77 etc.) 16.
anxietas cordis (corporis *codd.* *cf.* s. *acedia et Cael. Aurel. resp. med.* p. 188 post *vegetationem vel lavaerum bibendum est ut corporis anxietas excludatur. Cael. Aurel. chr.* 3, 2, 15 *in stomachi passione* anxietas sive *concatenatio mentis et desponsio* *prf.*
apium (*appium Ag ut Or.*) 3. 54. 55.
apronus (*rec.* *aprinus*) 8.
arbor (*masc.* *GA*) 86.
asecellae (*pullorum, flügel = axillae, scapulae. saepe Gregor. Tur., Gloss. lat. ap. Graff I, 140*) 23.
assare (assatus = assus) 4. 9 etc.
assatura (*Apic.*) 4. 6. 8.
aueellarum genera 31.
auctores 23. 26. auctores nostri 25. auctores medicinales *prf. cf. antiqui prf. (bis).*
avis tarda (*avetarda ABl = outarde*) 33.

bibendo (*i. si bibas*) . . . congruum est 15. *cf. intingendo* (*i. ita ut intingantur*) . . . coquantur 10.
boliti (*politi g, boleti P cf. Or. VI, 17 = tubera Graff III, 103 germ. puliz vel buliz, ital. boleto, βωλίτης*) 38.

Rose, Anthimus.

brado (*AG, prado g germ. = assatura Graff III, 283 Diez Gr. I, 321 cf. Du C., Ekkehard. bened. ad m. 109 pradonem coctum*): si assatum fuerit (laridum) ad horam quomodo bradones 14.
bridu(m) (*fort. = germ. brod, unde brodum, brodium, jus*): anguillae . . . capellentur . . . et sic in brido (*GA, bredo B, breto g*) assentur 43.
bubulinae carnes 12 (*bovina caro et bubulina in eod. loco Alex. lat. 2, 241. cf. ind. ad Plin. med.*)
bucellae (de pane, *ut Alex. 2, 100 = micae panis 2, 83. Apic.*) 75.
bucula (*GA, bucularium gP, vasi species*): mittis acetum acerrimum quantum media bucula 3.
buculare (*GA, cf. Marc. Emp. ap. Du C. s. bauca, bucularium gP, sc. ereum sec. gl. cod. l*): et in buculari non coquatur sed in olla fitili 3.
bntirum (*buterum vel buter GA, buturi Ed. D.*) 77. 82.

caballi *prf.*
caballieare *prf.* (caballicationes *Alex. 1, 123*).
capellare (*GA, capulare gPl = caedere*) 43. bucellae capulatae (capellatae *G, non A*) 75.
capreoli (*caprioli GA*) 7.
capriare: capriati (*pulli c. gl. tenerati l*) 23, caprientur bene (*pavones sc. seniores*) 24.
caprunus (*lac caprunum, lactes capruni*) *GA* 70. 71. 75. 76.

- 82 (*ut aprunus. sic semper fere et Orib. lat. cod. Par. saec. VII.*)
cariofilum 13.
caroenum (*Ed. Diocl.*, carenum *GA*) 3.
caseum (*ut Isid., GABl.*, casinum *g*, caseus *Pp* et *Oribas. lat.*) 79. 80.
cata modicum (= *paulatim Alex.* 2, 160. *Escolap.* etc. cf. *Simon s. v.* „catamodicum i. iuxta modicum prope modicum ex greco et latino componitur“ *sim. cata mane*) 77.
causa (= *morbus Cael. Aur., Or., Alex. etc.*) 47. 77.
cerasia (ceresia *GA*) 86.
cervisa (*GABg Pl*, cervisia *p*, cervesia *Ed. Diocl.* cf. *ind. ad Plin. med.* *ubi cervisa*) 15.
cibora *G* (*pro cibos, ut in diplom. Langobard. s. VIII*) 23.
citonia (*GAgP*, rec. *cidonia lp*, cf. *ind. ad Plin. med.*) 83.
coagulare (*pro coagulari*) *GA saepe*.
cocle(i)ar (coclearium *P* 64, coeli-e-are *Bl* 67): *abl. cocleari (-ario gP)* 34 *et* (coclear *pro cocleari GA, -ario P*) 75.
coctiva (*Apic. etc.*, *opp. crudiva*) 74.
coctura (*al. coctorium Ag*) 52.
columbi (*v. l. columbae*) 29.
co(m)mixtus (*pro comedust semper fere*) *GA* (*fort. etiam 23.*)
computamus ad putredinem 86.
conditura: eliae bene sint in

- aqua pura sine ulla conditura 28.
coquere (*pro coqui Apic. codd.*) *GA saepe*.
corruptilla (*sic GA semper ventris prf.* 25. 66.)
coriandrum (*ut Or., sed colian-drum Ag, cf. ind. med. Plin., ut Garg.*) 21. 28. 67.
cotulae (*coticulae, cotes = petrae, ital. ciotto ciottolo, nisi forte collatis A, cotalis Gg, coctualis B sit pro coelacis — cf. s. petrae*) 75.
creacutius (*caeracutius A, creatius P, nunc gall. creac = sturio cf. Belon La nat. des poissons Par.* 1555 p. 91. *Vinet. ad Auson. epist. IV, 58. Anecd. II, 99*) *piscis* 46.
eraticula (*graticula GA, ital. graticola, bratrost*) *ferrea* 21.
erudastrum 21.
erudivus (*de cicere et leguminibus*) 66. 74.
cucurbita (*κολοκύνθη*): *in se-bribus contin.* (*Alex. lat. 3, 20 = gr. p. 695*) 56. *eu(o)cuc-bitae delicatae* (= *cucurbitae BgP*, *cucurb. primae Ed. Diocl.*) 56.
cucumis (*σίκυς ημερος Garg. 16 = Diosc. 2, 162*): *eu(o)-cumeres* „hic non sunt“ 57. *cum semine illorum quod intus est* (*cf. s. melones*) *ib.*
cum (= *per, sensu vulg.*): *cum pinna diffundatur* 4, *cum pin-nis tangantur* 9, *cum me-dicamentis sanare* 14, *cum cocleari manducatur* 34. 75, *fiunt cum* 75 *etc.*
dactuli (*GBP = Ed. Diocl., Oribas. lat. etc. dactali G^c g, dactalae A*) 92.

de pro genitivo saepissime:
medietatem de aceto 3, duae
partes de melle et una pars
de aceto 10, modicum de sale
67, unum fasciculum de co-
riandro 28, de ipsa re coclear
64 etc.

carnes de haedis 5 (de cervo
= cervinae 6, de hinnuleis
et de capreolis 7, de porco
9), renes de porco 16 (de nullo
animale 16), de vacca venter
20, laridum de perna 14, semen
de cucumere 57 etc.

de larido (de herba, de ventre
etc.) manducare (comedere,
praesumere) 14. 15. 17. 25.
35. de butiro accipere 76.
habent de potu *prf.* etc.

pro (gen. ==) ex: unum de ip-
sis 3, de oleribus malva 50,
de domesticis columbis pipi-
ones ipsorum apti sunt 29,
de passeribus pullos ipsorum
30, aliquid de istis poculis 76
etc.

pro a: longe de foco (*GAB* =
a foco *gP*, cf. longe a foco
4. 11. 23) 8. tollatur de foco
3. 67. de pluribus diebus (*opp.*
recens) 41.

pro per vel propter: sani de
paucitate ciborum *prf.*, peiora
nascentur quam de cibis *prf.*,
pinguedo de ipsis carnibus
de sale defluit 12. vulnera
de plaga facta 14.

pro abl. (instr.): de larido crudo
sanant 15. unguatur de oleo
21, conditum de oleo (*Al*) 66.

defectus stomachus 64.

deiusum (= *deorsum*, *it. giu-*
so, giù *Diez Gr.* II, 388, *opp.*
desusum = *desursum*): sanguinem
deiusum (deuso *GABg*,

deiosum *P*, sc. *per anum*)
produxit nimium 25.

delectari: cui delectat *GA* 24.
delonge a foco 4. 23 (= longe
a *vel* de foco 8. 11).

desursum per ore *prf.*

devenire (*divenire*, *devenir* =
fieri v. *Anecd.* II, 52) 4. 10.
11. 12. 34. 35. 70. 81. simi-
liter ut sales devenit = quo-
modo lapis aut sales sic de-
venit (caseum) 81. quomodo
vaporata (quasi vaporati 10)
sic deveniat 4.

diversi (= *varii*, *multi*): di-
versis cibis . . . nos agimus
prf., inter diversa genera 23
(bona *ib.*), diversa ciborum
(cibora *G* = *diversos cibos*)
23.

dictare (= *scribere*): quomodo
et de oriza dictavimus . . .
et mox quomodo de oriza di-
ximus 71.

dulce (*Apic.*): sumendi in dulci
piper habente 13.

duracina persica (*Plin.* 15, 39
etc. Apic., persica si sint du-
racina et uvas duracinas *Alex.*
2, 241) 85.

dysenterici (desenterici *vel* de-
sinterici *GA*, disinterici *B*,
rec. dissenterici *vel* dissinte-
rici) 28. 64. 70. 71. 75. 83
(desenteria *G*, desinteria *A*,
disenteria *B* 82). cf. *Anecd.*
II, 56.

elixare (*Apic.*) 14. 83. elixa-
tum (= elixum *vel Bg* elexum,
lesso, *quod saepe*) 14.

emplastra (implastra *GA*) 14.

enim (= *autem*, δέ) 53. 57.

esox (= *germ.* salmo, lachs
Anecd. II, 55) 41. filii esocum

(*germ.* selmling) 45. isocem
unde isicia *ait Isid.* (*Hes.*,
isox in Rheno *Plin.* 9, 44)
cum cod. g (*ubi etiam filii iso-*
cum).

est quando prf., non est qua-
liter 14.

etiam et prf. et 3. 14. 70.

exbromare (*Apic.* 52. 216. 270
Schuch, cf. bromus *Orib.*,
bromosus *Cael. Aur.*, bromi-
dus bromiditas inbromidari
= sordidari 2, 82 *Alex.*): ex-
bromatas unâ undâ (carnes) 3.

excaldare (scaldare *GA*) 76.

exire: de larido . . . non est
qualiter exire delicias Fran-
corum 14.

exsucare (*Cael. Aur.*): exsucata
alia pinguedine 81.

faba: fava (*ut Orib. = ital.*
fava) *GA* 65. 74. fava fresa
65 (— *B* frixa, cf. *Orib. lat.*
VI p. 23 *ubi* fava fresa *Aa*
= fracta *La et VI*, 27 *ubi*
Aa fresa = *La* frixa, *utro-*
bique gr. κύαμοι φρυγέντες —
faba fressa *Ed. Diocl.*, fava
fracta 74.

facit (= *convenit*) 70.

factus: ova dura facta 36, sor-
bilia facta 36, pectinis elixi
facti 48, capriati facti 23.

fartalia (cf. *Vocabular. lat.*
germ. cod. Vind. 804 *ol.* 460
fartalia vel patella phanne
Hoffmann, Sumerlaten p. 42):
laridum vero in fartalia mis-
sum 20.

fasianus pastus (*et anser pastus*
cf. *Ed. Diocl.*) 22.

fasianina ova 37.

fasiolum (fasiolus, -li *Or.*, *Ed.*
D. faseoli Al.) 69.

fenea goth. = *polenta* (cf. *wisdil*
goth. = *isatis* *Or. VI*, 131. 142.
153. 481. *Anecd.* II, 45. 107).
fleeculae (ficitulæ *GA* cf. *gloss.*
l ficedulas i. meisun) 31.

fieus nom. pl. (cf. *ind. m. Pl.*) 87.

focus (*fuoco* = *ignis quod pro*
sexti saeculi signo est, *Oribas.*
lat. etc.: lento foco coquere
Anth. = lento igne coquere
Apic. Alex. = ad lenem fo-
cum διὰ μαλακοῦ πυρὸς *Or.*)
saepissime (*prf. 3. 4. 8. 11. 14.*
23. 35. 67).

folium (sc. nardi) 13.

Franci 14.

frangere (*intr.*): quando inci-
pit frangere (frangi *p solus*)
granum (*miliū*) 71.

frictura (*GA*, frixura *B*) 14.

gavata (*sic Isid. 20, 4, 11:*
napf. cfr. Sirmund. not. ad
Ennod. p. 90. Diez Gr. I, 14.
germ. gebeta Graff IV, 126)
20.

gingiber (*Apic. etc. = zingiber,*
Or. zinziber) 13.

Gothi 64.

gremiale (oleum *id est ἔλαιον*
πρὸς τὴν ἐν ὑγείᾳ χρῆσιν
ἄριστον τὸ ὀμοτριβὲς ὃ οὐαὶ
οὐφάνινον *Diosc. I, 29*, „quod
de semicrudis olivis fit“ sec.
interpr. vet. Or. VI, 467 *vel*
viride *Apic.* 57, *Th. Prisc. cf.*
Hermes VIII, 43 Paucker Add.
lex. lat. Dorpat 1872 p. 17. quod
„Septembrio aut Octobrio
mense factum“ *ut ait Or. VI,*
227 = „octobrinum oleum s.
amarum quod primo tempore
fit et accipit folia olive ut
sit amarum“ *Alex. I, 40 =*
2, 245. *ad Sim. Jan. s. omo-*

tribes et s. gremiale ... quod fit ex olivis immaturis que colliguntur in gremio (!) caduce ante alias cf. Mommsen ad Digest. 24, 3, 7, 12 ubi simili modo a Graeco explicantur arbores caeduae vel gremiales — τὰ ἐν ἀγκάλαις φερόμενα! vid. gremia (= sarmenta) Dig. 32, 55, 4 et in bibl. vulg. Rönsch Itala p. 119. 29) 67. 68.

habere: ut potest intellectus noster habere prf. — prohaberi GA: puto hic non habere (hic non habet = il n'y a pas) 33. necesse habet 49.

hinnulei (enulei GA, cf. inulei corr. hinnulei Plin. Aug. 11, 239. hinnuli P. hinnuli filii sunt cervorum Isid. 12, 1, 21) 7.

humorosus 62.

ignoscens = *ignorans* 25.

ille (*pro articulo*): illa faba 65, illa prima calda 67, illa acida 84. cf. illa aqua 35.

in *cum abl. post verba motum significantia* (*ut Orib., Alex.*): saepissime sic mittere (in vaso mittis acetum) 3. 20. 24. 35. 53. 57. 75. 90 (in cibo aliquo supermissum 14). item miscere 34. 35. 54. 55. in capite ascendit prf. defluit in foco 14. incisa in cruce 83.

in carbonis (*pro-nib; GA*) coquere (= έπ' αὐθηκών Alex.). in mel (*ex scr. comp. pro melle*) intingere GA 80 (cf. tangere, intingere). sim. elixentur in vas fictile 83. 10.

inde (= *gall. en*): inde reddo rationem prf. opera inde fient 48 (exinde 79. cf. s. unde).

indigeries (= indigestio BP prf. cf. Marcell. ap. Paucker *Adl. lex. lat. p. 40*): ex ipsa indigerie prf. facit indigeries malas 66.

inegroario (*corr. pro inogaro, oenogaro*) 34.

infusae (in lacte bucellae de pane — *quales* micas panis cum lacte ait Alex. lat. 2, 83 *in cap. de lacte dando dissintericis* = ψιχία ἄρτον μετὰ γάλακτος Alex. p. 436. cf. p. 432 ἄρτον τῷ νόστῳ ἡ γάλακτι βρεχθέντα = in aqua panis infusus aut cum lacte lat. 2, 80. sic. infundere *simpl. Apic. Or. etc.*) 75.

infrigidatus (stomachus) prf.

inpensa: quomodo in inpensa (enpisa GA) ponuntur 36.

mionrpi prf.

insalatae carnes (cf. *Orib.*) 12.

interdum = raro 6 (25. 27. 32. 49).

intingere (GA, intinguere rec. Plp) in sale 9. 28. in melle 80. in oximelle 10. cf. tangere.

intuba (*solus p intiba, cf. ind. M. intuba et intyba Orib.*) 51.

ipse nimis frequenter sensuque debili adhibetur 16. 22. 25. 64. 75 etc. sed *interdum* = ὁ αὐτός: ipsam rationem habent quomodo 71. cf. prf. 34.

ipsud (*GA pro ipsum*) prf. 19 25. 34 (bis). 64. 78. sed ipsum 21. de hoc ipsud (*pro ipsū ipso*) GA 64.

iugiter febricitantes sine fri-
gore (*de febribus continentibus*
τῶν διακαῶς πυρεττόντων) 56.
iusellum (*Apic. etc.*, iusellum
P. iussellum *Alex.*) *passim*.

lac: (*GA* lacte 76 *cf.* *Orib.*
lactis *n. sg. fem.* *ut* lactis aci-
da, bona lactis *etc.*, lactem
acc.) *plur.* lactes *masc. prf.*
70. 75. 76.

lactantes *sc.* porcelli (*GA* =
Ed. Diocl., lactentes *gp*) 10.
lapis *fem.* *GA* (lapides puras)
81 (*bis*).

laridum (*B*, laredum *GA*, lar-
dum *Gc rec.*, *etiam* laredus
G) 14.

laurici (?) *g(P)* *ad p.* 19, 6.
le(i)gatarius (= *legatus*) *in tit.*

lene (*rec.* bene) tangere 29.

levatus (panis bene levatus,

ef. Ekk. ben. 13. 14) 1.

liquamen (*γάρον cf. Gargil. c.*

62) 9.

lucius (*it. luccio, hecht*) 10.

magis durior 43. tenerius ma-
gis quam durius 33 (*Alex.*)
om. 40: modice tenerum quam
durum (*nisi forte* quam *sit pro*
nam non). *cf. s.* plus.

manducare (mangiare) *saepius*
(*Apic.*, *Alex.*) *quam* com-
edere.

maturare (*pro* maturari: in
catarro quando incipit matur-
are) 90. 60.

media (= *dimidia* *cf.* *medium*
coclearium *Orib.* VI, 160. 262
etc.) 3. *item* medietas *ib.* *etc.*

medicinales (auctores) *prf.*
mediola (= media ovorum
Apic.) 35. 36.

medus (*GA*, metus *semel A*,

met *vel* mez *P*, medo -onis *lp*,
i. e. vinum et mel simul
coctum *sec. gloss. l* 15) 15.
76.

mela 84.

melca (*milch* „lac quod ace-
taverit“ = *oxygala* *cf. Darem.*
ad Orib. I *p.* 603. *Apic.* 308.
Paulus lat. ap. Sim. *s.* *melea*
leg. *melea* „que inquit a Ro-
manis appellatur melca. est
autem velut aliquid de lacte
etc.“ „oxigala i. lac acetosum“
Alex. 2, 27 *et Paul. ap. Sim.*
s. v. Orib. lat. VI, 8 = syn.
4, 6 *melca acidonica Aa vel*
lactis acida La = *δέσμηλα*)
78.

melones (*Alex. Oribas. lat.* =
πέπονες, *Gargil.* 15 *cf.* *ind.*):
ipsorum ab intus maxime cum
semine quod est mixtum (*cf.*
Alex. 3, 64 *de melonis inter-*
iore et cucumeris = *gr. p.*
728 *ἡ τῶν πεπόνων ἐντεριών*
καὶ σίκνων. 2, 184 *utantur*
cucumeribus in primo que
intrinsecus sunt et maxime
melones *etc.* *Orib. lat.* VI, 37
melones melopepones cucume-
ris = *gr. synops.* 4, 34 *πέπο-*
νες μηλοπέπονες σίκνοι, sed
saepius pro utroque melones
VI, 24. 35 *etc. contra in Ed.*
Diocl. pepones *et* melope-
pones *ut Apic.* 79 pepones
et melones) 58. *cf. s.* cucu-
meres.

minutatus (= *incisus*) 21. (*co-*
riandrum non minutatum sed
integrum) 68.

minuti pisciculi 44.

missorium (*cf. Sirmond. ad*
Ennod. p. 89. messurium *A*,
ut Isid. quasi a mensa) 34.

mittere (sale mittatur modicum *et sim. ut Apic. Alex. etc.*) saepe.

mittendum unum fasciculum de cor. 28 (*cf. cavendum albumina 36*).

modicium (*ein wenig, etwas, puleii modicum, mel, sale modicum etc. modicum sentiat 3 etc.*) saepe.

mulgēre GA (ter) 76.

mussiriones P (*musariones g = gall. mousserons av. mousse, prov. mossia, germ. mos Diez Et. W. II² 371*) 38.

nam (= *vero, autem v. Anecd. II, 46 sq. 101.*) 9. 14. 16. 35. 50. 58. 84.

nam non (= *sed non, non vero*) prf. 14. 17. 28. 75. 86.

naupridae (GA, naupredae BgP, lamprede p, lampide l — v. Anecd. II, 53—55. 101) 47.

ne: ut non . . . et ne 10.

nimietas passim.

novella (Al, novola G, napula g, nepula P) tenera pro cocleari 34.

observare se prf. cf. rationem observationis qualiter cibi etc. prf. (*et in tit. de observatione ciborum*).

opus (*gericht. cf. opus pisto- rium vel ut Alex. 2, 184 opus*

pistoricum de lacte factum = Or. VI, 348 de melle ope- ra pistoricia aut lacte facta)

48. *opus spumeum 34. 40. opus bonum (tisana) 64.*

opus habent medicinas *GA.*

oriza (*oregia g, uriza B*) 70. 71.

ostrea (*ostria vel hostria plur. GABgl, ostrie fem. P et in*

sing. ostrea p) 49. *ostrei sfon- dulus (= caro) opp. callosum et quod in giro pendet 49.*

ova, ovarum (*le uova) semper fere GA.*

oximelli abl. G (*oximelle A) 10.*

oxygala 78 — *vid. melca.*

panicum (AB, panicum G) 71.

pastinaceae (*pastanaceae GA*) 53.

pavones (*paones Bg*) 24.

pensare (*pinsare GA*): quan- tum pensat tremissis 3.

per ore GAB prf. (*cf. per ipso, per isto cibo GA 14. per ore ructuant Orib. VI, 290). per singula (ubi ἀρά, ana, an = à medici) 3.*

percea (= *vet. germ agapuu sec. gloss. lc, cf. Graff I, 105) 40.*

perexeunt (*lactes bibiti = pertranseunt Orib. VI, 28. 349) 75.*

petrae cudentes *vel* cotulae (= κόχλαις διάπνυοι *Diosc. 2, 75 et Alex. gr. p. 425. 437* = lapides ardentes *vel* igniti lat. 2, 79. 83. cf. 3, 60. *Or. VI, 472. petrae ardentes Or. VI, 33 = gr. Synops. 4, 30 in eodem usu lactis dysente- ricas sine sero dandi*) 75.

pietati vestrae prf.

pinguamen 14.

pinna (*ut Orib. etc., rec. pen- na lp cf. ind. med. Pl.) 4. 9.*

pira (Alp, pera GBgP) 84.

pisciunculi GB 44.

platensis *vel* solea (*platessa, pleza, plie — vid. Vinet. ad Auson. ep. 4, 58 Anecd. II, 101*) 42.

plus: quid plus prf. ova . . .

plus (comedent) sorbilia 37.
— plus congrua 36. (cf.
plus magis *Orib.* = multo
plus).

porcellina caro 9.

porriones (*GABg*, porriculi *P*,
porri *p*) 55.

postea cum 24. (75).

prae(per)durare (*in calda*
pastinacas, porros, milium =
leicht abbrühen, abwälzen, gall.
blanchir. cf. *de carnibus in*
sale intingendis ut durentur
43. 9 etc. et saepe *Apic.*) 53.
55. 71.

praesumere (= comedere *Alex.*)
saepissime.

prima sanitas hominum in cibis
congruis constat *prf.*

pro desiderio ($\eta\deltaοv\eta\varsigma$ $\epsilon\nu\varepsilon\eta\alpha$
Alex. = *lat.* desiderii causa
2, 156) saepe. pro fastidio 44.
pro sapore (= saporis causa)
52. 67. pro nimietate *prf.*
puleum (puledium *Gg*) 3. 58.
pullus (*ital. pollo* etc. *hun*) 23.
33. 34.

purgare ($\kappa\alpha\theta\alpha\iota\zeta\epsilon\iota\nu$): cortex
ipsa purgetur (*i. detrahatur*)
90. purgat putredinem 14.

pusca (*sic omnes, nisi quod*
corrupte, ut saepe alibi, p' i.e.
post et *pro* posca *semel B*)
cf. posca *Orib. Aa s. VII* =
pusca *Orib. Ab semper*) 58
(*bis*).

quantum ($\tilde{\sigma}\sigma\sigma\tau$): addis mel
quantum medietatem de aceto
3. quantum medietatem so-
lidi 3. quantum media(m)
bucula(m) 3. cf. *prf.* si cal-
cem et aquam quis tantum
temperaverit quantum ratio
poscit.

quomodo (= comme) 4 (*ubi*
= quasi 10). 14. 49. 76. 81.
82. (= quando, cum) 36. 41.
(49. 76 quomodo mulgitur =
mox ut mulgitur *Orib. VI*,
42).

radices (= *rafani P* cf. *ind.*
ad Med. Plin., Ed. Diocl., Isid.
17, 10, 10 raphanum Graeci,
nos radicem vocamus etc.) 59.
refrigerare (*pro -ri*) *GA* 81.
renes: renium (*GA*, renum *B*
etc. cf. *ind. Garg.*) vitia 57.
58. 79. (61. 66).

rus ($\phi\omega\tilde{\nu}\varsigma$) syriacus (*rec.* ros,
roris *ut Alex. etc.*) 67.

sale (*ut Oribas. lat.*) *GA* 28.
35. 76 (*bis*). 77 (*pl. sales* 81
etc.).

salimuria (= $\tilde{\alpha}\lambda\mu\eta$, salemoria
GA, salmoria *P* *ut Alex. ed.*,
salimuria *vel* salemoria *Or.*
VI, 137. 300. 395 etc., *gall.*
saumure *v. Anecd. II*, 102)
29. 43.

satis = *valde*, *nimum* (non
satis = non *nimum* 67, *ut*
saepe *Alex. velut* 1, 69 et si
ingrediatur in solium non
satis intingat aqua caput sed
bis aut ter tantum) *saepissime*.
cum superl. (*ut magis, plus*
e. comp.) satis gravissime 74
(satis indigestissimi *gP* 69).

sentire (*riechen*): modicum sen-
tiat 3. — tarde sentit 35. cum
male sibi senserint *prf.*

sed *prf.* (*p. 8, 32*). sed magis
(= *sed potius*) 10.

sera (= *vespera, soir*) 23.
sferae niveae (= *sphaerae ga-*
lacticæ = lacteæ Isid. 20,
2, 31) 34.

sic frequentissime usurpatur.
sic taliter (cf. *Orib.* VI, 43
hec talis sc. aqua, *Alex.*
hec talia = τὰ τοιαῦτα) 76.
et sic (= et tunc) saepe (34.
35. 67. 71 etc.)

sitri (pro veratro lat. = gr.
elleborus) *GA* 25.

sodinga (*ferculi species, quale*
semel ex Ord. eccl. Ambros.
Med. c. a. 1130 in Muratori
Antiq. med. aevi IV, 909 —
„unum bonum cereum illi
qui in ipso die sic imposi-
turus est mensae suae prius
ferculum id est sodingam
quae fertur a S. Ambrosii
abbate“ — *habet Du Cange*
s. v. — *fort. a germ. siudan*
coquere) 3.

solidus 3.

spatula (löffel) 35.

spondulus (sphonduli et spon-
duli *Ed. Diocl.* — *scil. ostrei*
= caro) 3.

spicanardi uno verbo *GA* 3.
13.

stivis diebus *GA* 23. 50. stivo
et hiberno 50 (cf. *Or. eibi*
stivani, stivales VI, 28 etc.)

sturni (*sturnelli in rubr. G*) 26.

tangere (pro tingere — de
vel in sale, salemoria) 9. 29. 43.
cf. intingere.

tecones (*tecunis G* = teccuris
A, *tecones B, gall. tacon* =
saumoneau Anecd. II, 55) 45.

tenere (*intr. halten*: in fa-
brika . . . mixtio . . . tenet) *prf.*

tinea (*vel tinia A, pro taenia,*
ut semper med. cf. ind. med.
Pl.) 14.

tisana 16. 64.

tisici (*vel tissici pro pthisici*)
GA 76. 77. 90.

tota (*i. omnia*) vulnera 14.
ex toto (*ut Orib. VI, 410 do-*
nec ex toto passio finiatur):
omnibus congruum est ex
toto 15.

tremissis (*i. tertia pars solidi*
aurei Anecd. II, 102) 3.

tribulatae (*amigdalae*) 90.
cum bene tribulatum fue-
rit 3.

trucanti (*al. tracanti, troganti*
= *minuti quidam pisciculi*)
44.

tructa (*trutta B, it. trota cf.*
Isid. 12, 6, 6 varii a varie-
tate quos vulgo tructas vocant
Diez Gr. I, 35).

tuferae (*tufaras g, tuferas P* =
tubera terrae *Pl. Or. lat.* VI,
6 *ubi tufera La.* 35 = *ῦδνα*
syn. 4, 32. cf. terriberum pro
terrae tuberum? Ed. Diocl.,
ital. tubero vel tubera, trüffel)
38.

turtur (*pastus cf. Ed. Diocl.*)
25.

unctum (= *rec. gPp lardum*
cf. Or. Ab unctus = Aa pin-
guedo VI, 178) 21.

unda (*Apic.*): prius exbromata
tas unā undā 3.

unde (= *de quo, cf. inde*) 14.
usque proxime mortem 25.

ustulant se *prf.* ne satis ustul-
lentur (carnes) 10. (lacte ne
ustuletur *Orib. VI, 42.*) *cf.*
ardet caro deforis 4.

ut (= *ita ut, ea condicione*
ut) 3. 23. 65 (cf. ita ut
23. 55). ut non . . . et ne
10. tamen ut (= *sic tamen*
ut) 59.

ut: similiter ut 81.

utor (*passive*) *GA* (*Alex.*):
uti debeantur *prf.* carnes utan-
tur (*al. edantur*) 4. carnes uten-
dae 6. 8 etc.

vas: *abl.* vaso (*cf. ind.* *Garg.*
Pl.) 3. 10. 83.
vaporatae carnes 3. 4. 5. etc.

vero (*post et, καὶ . . . δέ*): et
asparagi vero 54.

vessica (*vissica GA*, visica
B, vesica *lP cf. vissica Or.,*
vessica Med. Pl., vesica Garg.)
58.

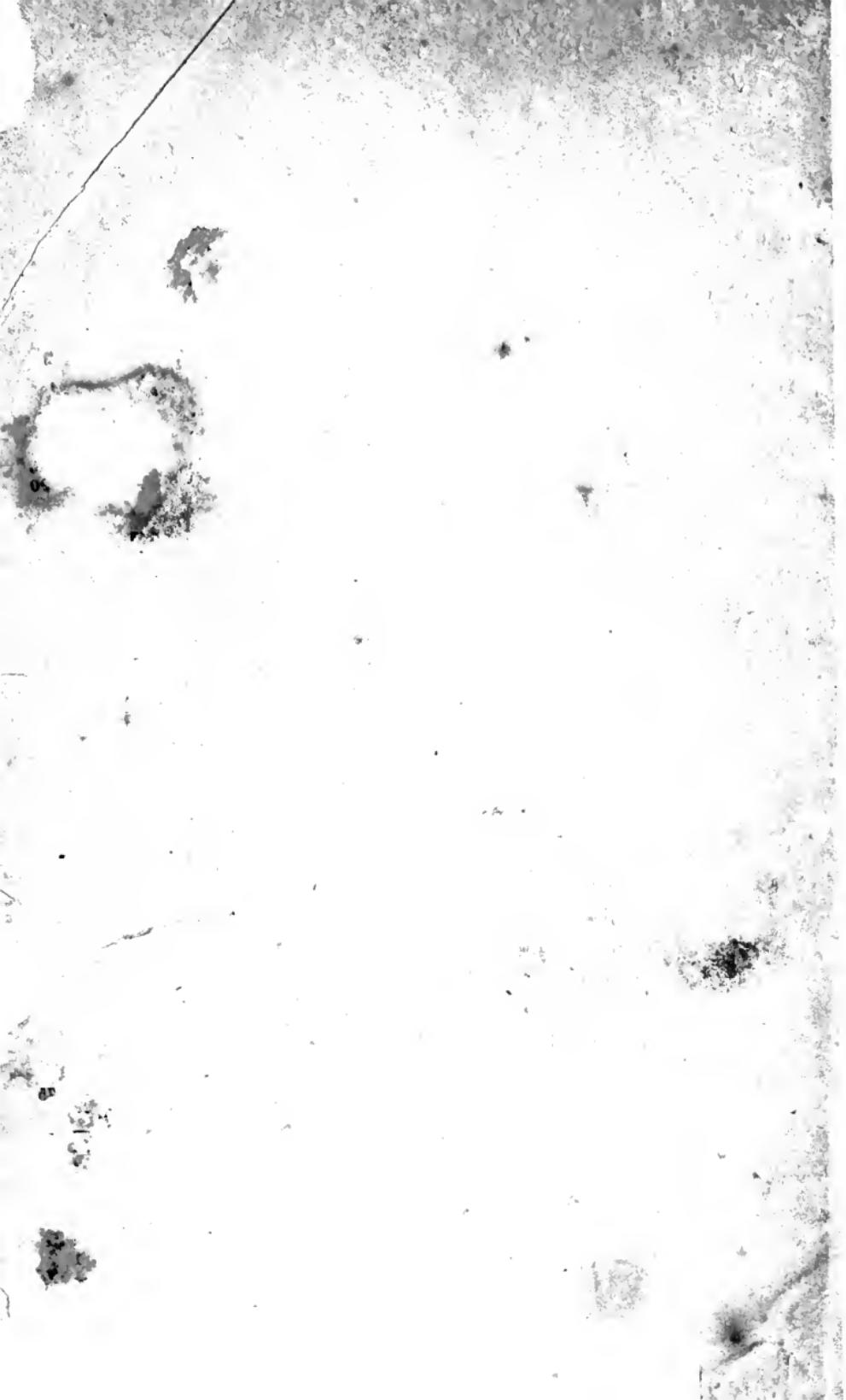
zingiber — *vid. gingiber.*

De Anthimi Graeci libello diaetetico ad Francos postquam
a. 1870 a me editus fuit dixerunt et W. S. Teuffel (in hist.
litt. Rom.) et (in historia medicinae) H. Haeser. editus autem
fuit cum aliis litterarum antiquarum reliquiis a me collectis
titulo hoc:

Anecdota Graeca et Graecolatina. Mitteilungen
aus handschriften zur geschichte der griechischen wissenschaft
von Valentin Rose. Heft 1. 2. Berlin (Ferd. Dümmler's Verl.)
1864. 1870. 8.

quibus praeter minora quaedam continentur haec:

- I Das buch des Adamantius vom ursprung der winde.
 - II Die Physiognomonia (des Apuleius) nach Polemon
mit zusätzen aus Eudoxus und Aristoteles.
 - III Des Aristophanes Byzantius $\tauῶν Ἀριστοτέλος$
 $\piερὶ ζώων ἐπιτομὴ$ in byzantinischem auszuge.
 - IV Die Diaetetik des Anthimus an Theuderich könig
der Franken.
 - V De oleribus (Gargilii) Martialis und die medi-
cinische litteratur des sechsten jahrhunderts.
 - VI Aus den Medicinales Responsiones des Caelius Au-
relianus (nach Soranus). dazu:
(Sorani) Introductio ad medicinam, und
(Sorani) de pulsibus.
 - VII Zwei bruchstücke griechischer mechanik:
Philonis liber de ingenii spiritualibus, und
Heronis (Ptolomei) liber de speculis.
-

PA
6206
A3
1877

Anthimus, physician
Anthimi De observatione
ciborum

**PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET**

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

